

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 599
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVII. št. 24 (13.854)

Trst, torek, 29. januarja 1991

Z bombardiranjem naj bi Američani povsem omejili nadaljnje širjenje naftnega madeža v Zalivu

Ob ponovnem raketnem napadu na Izrael zagonetni »pobegi« iriških letal v Iran

Strah pred iraškimi grožnjami o uporabi nekonvencionalnega orožja - Po trditvah BBC nekaj ujetih pilotov že uporabljenih za žive ščite - Vztrajno bombardiranje Basre - Doslej opravili 25 tisoč poletov

TEL AVIV — Sadam Husein še naprej preizkuša živce Izraelcev in tudi včeraj približno ob 20. uri po srednje-evropskem času so sirene naznanile novo nevarnost iz zraka. Po besedah glasnika izraelske vojske generala Nahmana Šaja je tokrat šlo že za sedmi iraški napad s scudi, Šai pa ni želel povedati, koliko raket je bilo. Rakete naj bi padle nekje na jugu države, žrtve ni bilo, pa tudi škoda je bila po besedah vojaškega glasnika majhna. Kar pa je najvažnejše, tudi tokrat so bile rakete scud polnjene s konvencionalnim razstrelivom. Ob vsem tem pa preseneča dejstvo, da Izraelci včeraj niso uporabili protiraket patriot, Šai pa vzrok za to ni želel navesti.

V Izraelu se je v zadnjih dneh precej razširil strah, da bi Sadam Husein lahko uporabil nekonvencionalno orožje pri svojih raketnih napadih na Izrael. Ta strah je bil najbrž toliko bolj upravičen po vesteh iz Bagdada, da naj bi Sadam Husein odobril uporabo nekonvencionalnega orožja. To po eni strani pojasnjuje, zakaj tokrat niso uporabili patriotov, saj bi lahko protirakete, če bi scud napolnjen s kemičnim orožjem zadele nizko nad zemljo, bojne srupe razširile na precej širše območje. Zato tudi ne čudi, da so izraelske oblasti po znaku za konec preplaha stalno poudarjale, da naj imajo ljudje plinske maske vedno pri roki.

Znak za preplah pa je bil le nekaj minut prej kot v Izraelu dan tudi v Riadu in v Daranu. Tudi tam je šlo za napad scudov, ki pa so jih patrioti po prvih vesteh vse uničili. V savdski prestolnici je imel včeraj tiskovno konferenco tudi predstavnik ameriškega vojaškega poveljstva, general Pat Stevens, ki je odločno zanikal pisanje včerajšnjega Washington Posta, ki je trdil, da je več kot polovico iraškega vojaškega potenciala še nepoškodovanega in da so bila dosedanja bombardiranja precej manj uspešna, kot pa bi to lahko sklepali iz vsakdanjih poročil zavezniških vojaških oblasti.

BBC pa je včeraj tudi poročal, da je Sadam Husein uresničil svojo grožnjo, da bo ujete pilote uporabil kot žive ščite v strateško pomembnih objektih. Tako naj bi bili po vesteh, s katerimi razpolaga britanska TV, nekateri piloti med zadnjimi napadi tudi ranjeni. Včeraj so se še nadaljevali siloviti bombni napadi na cilje v Kuvajtu in Iraku, najbolj pa je bila tudi tokrat na udaru Basra. Do včeraj zvečer so zavezniške enote izvedle že približno 25 tisoč poletov, od tega je dobro polovico odpadlo na neposredne vojaške akcije. Približno 85 odstotkov akcij so opravili piloti iz ZDA, v ostalih pa so sodelovala letala še osmih držav, med katerimi je tudi Italija. Italijanski tor-

nadi so včeraj izvedli novo akcijo, vsa letala pa so se po boju vrnila v svoje oporišče.

Ob ekološki katastrofi zaradi iraškega izlivanja velikih količin nafte v Zaliv - z bombnim napadom naj bi Američani nadaljnje širjenje velikanskega naftnega madeža preprečili - pa je včeraj največ glasov in komentarjev vzbudil množični beg iraških letal v Iran, kjer naj bi bilo že več kot 100 iraških letal. Za kaj pri vsem tem gre, ni povsem jasno. Malo verjetno je, da gre za dezerterstvo. Britanske tajne službe trdijo, da gre za premišljeno akcijo Sadama Huseina, ki naj bi na ta način »rešil« večji del svoje zračne flote in jo ponovno »aktiviral« po končani vojni. Govorilo se je tudi o možnosti, da bi iraška letala iz Irana napadala zavezniške položaje, vendar so tudi te govornice najbrž brez vsake osnove, saj je Teheran včeraj še enkrat zagotovil, da bo vsa iraška letala zaplenil in jih zadržal do konca spopada. Tretja varianta, ki zadeva nenavadne »pobegi« pa govori, da naj bi s tem Irak posredno že priznal poraz in skušal predvsem rešiti, kar se še rešiti da.

Vrh ZDA-SZ odložen

Zunanja ministra Baker in Besmertnih

(Telefoto AP)

WASHINGTON — Združene države in Sovjetska zveza sta sporazumno »sine die« preložila datum vrha, ki bi moral biti sredi februarja v Moskvi. Vest je Bela hiša potrdila po sinočnjem srečanju med državnim tajnikom Jamesom Bakerjem in novoimenovanim sovjetskim zunanjim ministrom Aleksadrom Besmertnim. Predstavnika sovjetske in ameriške diplomacije sta pojasnila, da sta glavna vzroka za preložitev vrha zalivska vojna in težave v pogajanjih za zmanjšanje oborožitve, ki so nepričakovano prišle na plan. Baker je še dodal, da sta se z Besmertnim doravnala tudi baltiškega vprašanja. Prihodnji moskovski vrh bo predvidoma v

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Sporazum v zveznem predsedstvu je bil le predah, ki ne jamči politične rešitve

JLA in Srbija nadaljujeta s svojimi napadi na hrvaško politično vodstvo

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Samo predah, ni pa miru, ni rešeno nobeno politično vprašanje. Tako bi lahko ocenili neposredne posledice sporazuma s petkovnega zasedanja zveznega predsedstva, ki predvideva, da se vojaki umaknejo v vojašnice, hrvaški specialci pa spravijo kalašnikove na stola in se vrtno k normanim mirnim opravkom.

Znakov naraščajočega političnega spopada, ki naj lahko ponovno postane tudi vojaško, se spremeni v krvavo državljansko vojno, je mnogo. Predvsem so že v petek zvečer predvajali v Kninu kaseto, ki jo je izdelala obveščevalna služba in filmski center JLA. Dejali so, da je hrvaška televizija prav gotovo ne bo predvajala, zato jo je JLA poslala pravočasno v Knin, kjer so jo predvajali kolektivno pred dvatisoč občani.

V Kninu se nadaljuje ozračje napetosti, histerije in zaklinjanj, naj tamkajšnje Srbe brani armada.

Beograjska TV v soboto in nedeljo praktično ni oddajala drugega, kot izjave, komentarje in ponavljanja izsekov iz omenjene oddaje.

Beograjska Politika je v ponedeljek tem dogodkom posvetila glavni naslov. »Dejstva o zaroti ni mogoče zanikati«.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Dosedanja sodna preiskava potrjuje Ostojičev samomor

OSIJEK — Vsi rezultati uradne preiskave, vključno z materijalnimi dejstvi in izjavami prič potrjujejo, da je Zvonko Ostojič iz Borovega naselja, rojen leta 1957, naredil samomor. S pištolo se je ustrelil v srce v svojem stanovanju 25. januarja okoli 22. ure. V prostoru, kjer je Ostojič naredil samomor, so bili še njegova žena in dva prijatelja, šest in deset let stara otroka pa sta bila v sosednji sobi.

Podatke je novinarjem sporočil šef preiskovalnega oddelka okrožnega sodišča Osijek Radoslav Arambašić. Preiskavo je vodil preiskovalni sodnik Dragan Simonič, ki je bil včeraj službeno odstopen.

Arambašić je povedal, da sta prijatelja prav tako člana HDZ obiskala Ostojiča okoli 21.30 ure, kmalu po televizijski predstavitvi dokumentarnega filma službe za informiranje SZLO, ki je pripovedoval o oboroževanju, polvojaških informacij HDZ. V delu filma je bilo videti tudi Ostojiča, čeprav njegovo ime ni bilo navedeno. Potrjeval je navedbo o oboroževanju in o pripravi terorističnih akcij, v negativni luči pa omenjal voditelje HDZ Šeksa, Vekrića in še posebej Glavaša.

Prijatelj sta preiskovalnemu sodniku povedala, da je bil Ostojič ob njunem prihodu zelo razburjen, češ da gre za montažo. Povedal je tudi da je medtem že zvonil telefon, da so ga ljudje žalili in preklinjali. Izjavil je, da mu preostane le še smrt. Enemu izmed prijateljev je naročil, naj poskrbi za soprogo in otroka. Navkljub poskusu, da bi ga odvrnil od takšnih misli, navzoča pravzaprav nista verjela, da gre zares. V nekem trenutku pa se je Ostojič obrnil in se s pištolo ustrelil v srce. Medicinski strokovnjak dr. Tomašević je potrdil, da je smrt nastopila takoj. Arambašić je še dodal, da so tudi druge preiskave pokazale, da gre nedvomno za samomor. (dd)

V Mogadišu predstavniki Kongresa somalske enotnosti že pripravljajo novo vlado

Usoda diktatorja Barreja je še vedno nejasna

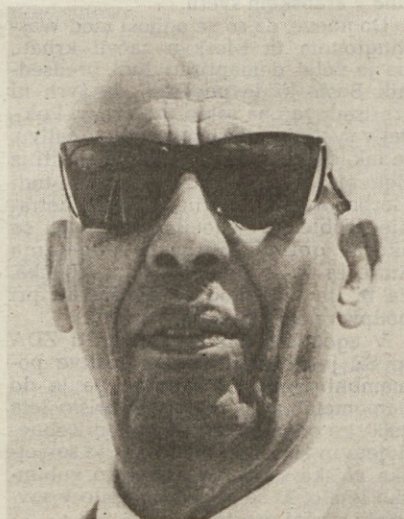
MOGADIŠ — Stanje v Somaliji je še vedno izredno napeto, zato pa so predstavniki Kongresa somalske enotnosti, ki so v nedeljo prevzeli oblast v Mogadišu, preko državnih radijskih valov pozvali prebivalstvo, naj v miru in dostojanstveno preživijo to hudo obdobje prehoda oblasti in konec 21-letne Barrove diktature.

Siad Barre (na sliki AP), ki je v nedeljo zbežal iz predstavniki palače s svojimi najozjim sodelavci baje kar na vah predstavnikov protivladnih upornikov, ki so včeraj prestregli naj bi namreč vse njegove vojake, tako da je diktator dejansko ostal popolnoma sam. Nekateri drugi pa imajo še kar precej zaveznikov in kjer naj bi imele njegove sile v rokah letališče, kar naj v teoriji pomeni, da lahko somalski diktator še zbeži iz države. Baje naj bi celo iz kenjskega proslil v Nairobi za letalo, ki naj bi čimprej prišlo iz kenjskega glavnega mesta in naj bi ga nato odpeljalo v Abu Dabi, kjer so že nekateri člani njegove družine. Predru, da jim pade v roke, sodili v rednem procesu.

Razmišlja se namreč, kaj z njim, in kakšna bo bodočnost Somalije. Diplomatski predstavniki Kenije so namreč že izjavili, da bodo Barreju, če bi prišlo do tega primera, dali dovoljenje, da se preko te države poda v izgnanstvo.

Seveda se je v Italiji, ki je imela tesne politične in gospodarske stike s Somalijo, že razvila polemika, kako je treba ravnati v primeru, da dolgoletni somalski diktator prosi za politični azil prav v Italiji. O tem so se izrekli predstavniki praktično vseh strank, ki pa so si bili kar enotni v trditvi, da so Barreju v Italiji vsa vrata zaprta. Tudi predsednik somalske skupnosti v Italiji Fatuma Haji Jassin je bil s tem v zvezi zelo oster ter dejal, da ne sme Barrejev padeč sovpadati z njegovim triumfom v kakem evropskem glavnem mestu.

Medtem pa se v Mogadišu nova vlada bivših protivladnih upornikov počasi organizira. Predstavniki Kongresa so v Nairobiju dejali, da bodo v kratkem, morda že v nekaj dneh sestavili novo vlado, v kateri bodo tudi predstavitvi vseh političnih skupin, strank in opozicije. Trenutno stanje je po popolnem opustošenju predsedniške palače s strani razjarjenega ljudstva, ki je s tem hotelo zadeti simbol 21-letne diktature, še kar mirno.

George Bush
o »pravični
vojni« v Zalivu

NA 3. STRANI

□ □ □

Sovjetski zvezi
morda že grozi
državljanska vojna?

NA 2. STRANI

□ □ □

Arianna Bogatec
7. na SP v jadraniu

NA 12. STRANI

Poziv škofov da se ne naseda dezinformacijam

LJUBLJANA — Slovenska škofovska konferenca je na včerajšnjem rednem zasedanju v Ljubljani sprejela izjavo, v kateri izraža veliko zaskrbljenost zaradi vedno večjih napetosti med narodi in republikami.

Ceprav so se v državi po minulih dneh odnosi malo umirili, je rečeno v izjavi, ostajajo številna vprašanja odprta. Kriza, ki že predolgo traja, dovolj jasno opozarja na tolikokrat potrjeno resnico, da nobena vsiljena rešitev ne more biti pravična in zato tudi ne trajna.

Slovenska škofovska konferenca opozarja tudi na izredno pogubne posledice, ki jih v javnosti povzročajo tisti posamezniki, skupine in njihova glasila, ki širijo laži in podtikanja, namigovanja in obrekovanja. »Bojimo se,« je rečeno v izjavi, »da je v naši ožji in širši domovini zavest odgovornosti za izrečene ali zapisane besede v teh nejasnih časih zelo oslabela.«

Vse prebivalce Slovenije pa slovenska škofovska konferenca poziva, naj ne nasedajo neutemeljenim in nedokazanim govoricam in grožnjam, ki zadržujejo zasebno in javno življenje ter medsebojne odnose. (dd)

Predsednik republike sprejel predstavnike vojne ladje Orsa, ki se je vrnila iz Zaliva

V Italiji se nadaljujejo polemike o italijanski prisotnosti v vojni

RIM — Predsednik republike Francesco Cossiga (na sliki AP) je včeraj v Kvirinalu sprejel predstavništvo bojne ladje fregate Orsa, ki se je pravkar vrnila iz Zaliva, in katero je vodil kapetan Andrea Campregher. Na srečanju je bil prisoten tudi obrambni minister Virginio Rognoni in načelnik generalštaba vojne mornarice admiral Filippo Ruggiero, ki so se po sprejemu daljše pogovorili s predsednikom republike.

Medtem se v Italiji nadaljujejo polemike o umestnosti prisotnosti Italije v zalivski vojni. Podpredsednik italijanskega senata komunist Luciano Lama je včeraj v parlamentu potrdil, da ni komunistična skupina za umik italijanskih čet iz Zaliva, saj nima, po njegovem mnenju, ta umik več smisla. V parlamentu so bili zelo aktivni tudi »zeleni«, ki so v dveh različnih parlamentarnih vprašanjih zahtevali od vlade, naj čimprej objavi seznam vseh tistih tvrdk in tovarn, ki so v zadnjih desetih letih sodelovali z Irakom, po drugi strani pa jih je zanimalo, kakšne bombe imajo italijanska vojna letala tornado in kakšne naloge imajo slednja v okviru zalivske vojne.

Demoproletarec Russo Spena je v neki tiskovni konferenci napovedal parlamentarni predlog za izboljšanje zakona o vojaškem oporečnosti, o zalivski vojni pa je v daljšem intervjuju spregovoril obrambni minister Virgilio Rognoni, ki je potrdil, da je bila parlamentarna odločitev, da se Italija pridružuje protiraškim silam nujna in pravilna.

Neverjetne izjave nekega sovjetskega polkovnika o dogajanju v Pribaltiku

Sovjetski zvezi grozi državljanska vojna?

MOSKVA — Polkovnik Viktor Alksnis, član centristično-konservativne parlamentarne skupine »Sojuz« obtožuje sovjetskega predsednika, da so samozvani »komiteji narodne rešitve« v pribaltskih republikah vznikli na pobudo Mihaila Gorbačova, da bi namreč v republikah, v končni posledici, uvedli neposredno predsedniško upravo. Alksnis za Pribaltik napoveduje državljansko vojno, ki se bo nujno razširila na vso Sovjetsko zvezo. Intervju s polkovnikom Alksnisom objavlja liberalni tednik Argumenti in fakti. Opozorila pred restavracijo totalitarizma.

Polkovnik Alksnis, hkrati je narodni poslanec SZ, se odkrito prišteva med jastrebe in je med drugim znan po tem, da je javno zahteval odstop Eduarda Ševardnadzeja. V intervjuju za tednik Argumenti in fakti, ta izhaja v več kot 23 milijonih, razkriva nekatere podrobnosti, ki samo še utrjujejo prepričanje, da so dogodki v Pribaltiku daleč od slučajnosti. Alksnis namreč povzema, da se je pred časom pogovarjal s tovariši iz komiteja narodne rešitve Litve, ki so dejali: »Vse, kar nas je Moskva prosila, smo storili. Moskva je obljubila, da bo drugo polovico poti — uvedbo predsedniške uprave — uresničila sama. Toda, Moskva nas je zavrgla. Izdal nas je predsednik, vrhovni svet SZ in Ruske federacije, vlada SZ in Jelcin.«

Alksnis napoveduje državljansko vojno v Pribaltiku, ki naj bi prešla v državljansko vojno po vsej SZ. Ta vojna se bo po njegovem mnenju začela kot mednacionalni konflikt, kar pa bo le zunanja oblika, saj je že danes jasno, da gre za politični spopad. Poglobil naj bi se namreč proces razslojevanja med zagovorniki in nasprotniki poti, ki so jo izbrali vrhovni svetovi pribaltskih republik. Zaradi razpada gospodarstva bodo na ulicah milijoni delavcev in razmere bodo postale neobvladljive, meni Alksnis. In na koga se bodo delavci obrnili, na komuniste ali radikalce? Alksnis meni, da bo državo zajel strašan-

ski kaos in polna anarhija. V takšnem stanju se utegne pojaviti neka tretja sila, o kateri danes nihče ne ve. To ne bo ne Gorbačov ne Jelcin, domneva polkovnik.

Na vprašanje ali armada računa, da bo z bajoneti prevzela oblast, Alksnis odgovarja, da ni izključeno, da bodo oborožene sile to storile, kajti po njegovih besedah stanje v armadi danes močno spominja na razmere leta 1917. Polkovnik meni, da Gorbačov komajda še upravlja armado in da v oboroženih silah naraščajo protesti. Politiki iz armade delajo grešnega kozla, medtem ko se resnični krivci tragičnih dejanj v Pribaltiku skrivajo.

In kaj naj bi armadni krogi najbolj zamerili sovjetskemu predsedniku oziroma zakaj menijo, da naj bi jih predsednik »izdal«? Ali nemara zato, ker ni pokazal odločnosti v zvezi z uvedbo predsedniške uprave v Litvi? Alksnis meni, da prav zato, kajti če je konkretna odločitev že bila sprejeta, bi jo morali izpeljati. »Zaradi neodločnosti predsednika smo zdaj v slabšem položaju kot pred tem. Zapeljali so nas v avanturo... in poudarjam, da nas je predsednik izdal. Nase se boji prevzeti odgovornost,« meni polkovnik Alksnis.

Razkril je še, da se je pogovarjal s tovariši iz komitejev narodne rešitve Litvije in Litve in po njegovih besedah so razočarani. »Le zakaj je bilo potrebno začeti vse skupaj? Predstavljajte si, da kirurg začneja operacijo, s skalpelom razreže bolno tkivo, potem pa vse skupaj opusti...« ob koncu razgovora za tednik Argumenti in fakti skrušeno ugotavlja polkovnik Viktor Alksnis.

Tednik, ki v dobršni meri obravnava zlasti nedavne tragične dogodke v Pribaltiku, hkrati opozarja na novembrski plenum CK KP Rusije, na katerem

je prvi sekretar ruske KP Ivan Polozkov svaril pred razmerami v družbi. Takrat je namreč med drugim poudaril, da bi bilo smotno, če bi partijski komiteji skupaj s poslanci-komunisti začeli v državi ustanavljati družbene komiteje rešitve in zaščite socializma. S tega plenuma so ruski komunisti pozvali generalnega sekretarja CK KPSZ Mihaila Gorbačova naj zagotovi odločne ukrepe za uvedbo reda v državi. Politbiro CK KP Rusije zdaj sicer zavrača, da bi botroval ustanovitvi samozvanih komitejev.

Hkrati pa ne gre prezreti še druge akcije, ki nemara napoveduje, da se je začel »lov« na Borisa Jelcina. Glasilo Tihooceanska zvezda je objavilo izjavo sekretarjev mestnih in okrajnih partijskih komitejev KP Rusije, s sedežem na Daljnem vzhodu in v Jakutiji (območje zlata in diamantov). Avtorji dokumenta menijo, da Boris Jelcin s lastnim odnosom do Pribaltika »podpira in dejansko omogoča protikomunistično histerijo, separatistično-nacionalistično usmeritev vrhovnih sovjetrov in vlad Litve, Latvije in Estonije, s tem želi takšno usmeritev vsiliti tudi Ruski federaciji.«

Če k temu dodamo še nedavno besedilo Jurija Belova, pisano z zornega kota uradne linije KP Rusije, ki zagovarja tezo, da gre v Pribaltiki za razredni boj, ki se razirja na vso Sovjetsko zvezo, potem je podoba nedavnih dogodkov nemara jasnejša.

Upoštevanje tragične dogodke v Pribaltiku, napoved formiranja skupin vojaško-milicijskih patrolj v glavnih mestih, izredno široka pooblastila državnim in notranji varnosti na področju »boja zoper gospodarsko sabotažo« so potetakem samo uvod v mnogo širše ukrepe. Ukrepe, ki jih je Anatolij Golokov v uvodniku v tedniku Ogonjok kratko ocenil: »Pred našimi očmi se velika država vrača v totalitarno strugo.«

MIHA LAMPREHT

Na kongresu KPI številne tuje delegacije

RIM — Na dvajsetem konresu komunistične partije bodo prisotne številne tuje delegacije. Prvič od začetka vojne pa se bodo lahko neposredno srečali izraelski mirovniki in predstavniki Sadamove opozicije ter predstavniki Kurdov. V Riminju bo tudi delegacija Organizacije za osvoboditev Palestine, medtem ko izraelski laburisti še niso potrdili svoje prisotnosti.

Na tribuni za tuje delegacije pa bodo sedeli tudi zastopniki mirovniških organizacij z domala vsega sveta, številna zastopstva naravovarstvenikov in zelenih gibanj, med temi so najštevilnejši Nemci in Enotna delegacija zelenih evropskega parlamenta. Na kongresu bodo zastopane tudi vse evropske socialistične stranke, delegacija KPSZ, novost pa predstavljajo ruski republikanci ter predstavniki demokratične platforme, ki so se ogradili od sovjetske komunistične partije. Od vzhodnoevropskih gostov pa skoraj gotovo ne bo Dubčka, odsotnost pa je utemeljil s pismom, ki ga bodo prebrali na kongresu.

Med tujimi gosti bo skupina ameriških raziskovalcev - sociologov, ki so blizu republikanski stranki, stranka sama pa na vabilo še ni odgovorila.

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

● Vrh odložen

začetku poletja, vendar je James Baker želel pojasniti, da nima datum nobene zveze s predvidevanji o tem, koliko časa naj bi trajala vojna v Zalivu. Prav tako pa je želel ameriški državni tajnik pojasniti javnosti in številnim novinarjem, ki so čakali na zaključek pogovorov v Beli hiši, da na preložitve ne vplivajo zapleti v pribaltskih republi-

kah oziroma težave, s katerimi se doma spopada Gorbačov. »Tehnične težave«, ki jih je omenil, pa so vezane predvsem na nekatere še nepojasnjene točke v dunajskih pogajanjih o razorožitvi.

Napoved predložitve vrha je širša javnost takoj tolmačila kot znak, da se je zavezništvo med ZDA in SZ nevarno zamajalo. Domnevo je podkrepilo tudi zadržanje Besmertnih, ki je ob prihodu v Washington izrekel nekatere kritike na račun ameriškega »vodnega zalivske vojne«. Opozoril je, da je OZN dovolila uporabo sile za osvoboditev Kuvajta, ne pa za uničenje iraške gospodarske strukture. Včeraj so prišla tudi pričakovana pojasnila. Baker je izjavil, da se Besmertnih v bistvu strinja z ameriško vojno politiko, poleg tega pa je zagotovil, da SZ nima v Iraku vojaških izvedencev. »Nesmiselno bi bilo v tem trenutku pomagati Iraku,« je pristavil Baker, medtem ko so nekateri razumeli Besmertnihove opazke kot željo, da bi si Sovjetska zveza vsaj delno ohranila vpliv, ki ga ima v arabskem svetu.

Domneve, da so se odnosi med Washingtonom in Moskvo začeli krhati, pa je želel demantirati tudi predsednik Bush, ki je podčrtal, da »vrh ni izbrisan, pač pa samo preložen«. Položaj v svetu, predvsem seveda v Zalivu, je tak, da se Bush ne more umakniti iz Bele hiše, po drugi strani pa mora tudi Gorbačov vsaj okvirno razčistiti notranje probleme. Odločilno vlogo pa so skoraj gotovo odigrala pogajanja Start, ki so se predaleč od zaključka, da bi jih bilo mogoče upoštevati pri podpisu pogodbe o razorožitvi.

V zgodovini zблиževanja med ZDA in SZ je že prišlo do preložitve pomembni vrhov. Nedvomno pa je do najpomembnejše odpovedi prišlo leta 1960, ko odpadlo srečanje med Kennedyjem in Hruščovom. Takrat je sovjetska vojska sestrelila ameriško vohunsko letalo, ki se je pritihtopilo v sovjetski zračni prostor.

● JLA in Srbija

piše v uvodnem mestu, sledi kronika na štirih straneh. Podobno je bilo v nedeljo. Še ostrejši izrazi so rabljeni v ostalih publikacijah Politikine založniške hiše.

Podobno pozornost zasluži specialna številka glasila JLA Narodna armija z velikim naslovom »Resnica o oborožitvi terorističnih formacij v Hrvaški«. Objavljeni so številni dokumenti, celoten stenogram izjav izrečenih na že omenjenem televizijskem dokumentarcu in drugi material. Navedimo samo nekaj različnih naslovov: »Posebna agresija na Jugoslavijo«, »Laži o ogroženosti Hrvaške«, »Biznis v službi agresijek«, »Pobiti vse do zadnjega«, »Ustvarjamo hrvaško armado«, »Noben ne sme priti živ do kasarne«, »Stranka imenovana terorizem«, »Potem jih bomo pobili itd.«

Iz vsega tega nedvoumno sledi, da sta JLA in beograjski sbrski politični vrh sklenila nadaljevati koncentrični napad na Hrvaško in predvsem na hrvaško vodstvo. Strasti se ne pomirjajo, obratno dela se vse, da se temperatura ponovno dvigne in odnosi v državi zaostrijo. Pri tem pa Knin ponovno igra svojo specifično vlogo detonatorja.

V Zagrebu je sedaj mirno, izginili so oboroženi oddelki. V nedeljo so se ljudje naspali po zadnjih paničnih dneih. Za četrtek in petek pripovedujejo, da so povsod jemali otroke iz šol, skrivali so jih, ženske so bile na domovih, pisarne izpraznjene, podjetja skoraj niso delala. Bila je panika pred napovedjo vesoljnega potopa, strahotne nesreče, smrti in apokalipse bližnjega pokola.

Hrvaški tisk je povsem umirjen. Vjesnik ima včerajšnji glavni naslov posvečen zalivski vojni, jugoslovanskim zapletom pa je odmeril zelo malo prostora. Toda dejstvo pa je, da je

eden izmed intervjuvanih tožiteljev naredil samomor, za katerega hrvaška policija trdi, da je nesposoben, sbrski tisk pa da je izginila neprijetna priča. Tudi o ostalih osebah, ki so bile na omenjeni oddaji, ni več ne duha ne sluha, oba obtožena ministra pa do petka ni več na spregled v javnosti. Tudjman je na uradnem obisku v Avstriji, tako da je tudi hrvaški politični položaj izredno zmeden in nejasen.

Oddajo je hrvaška televizija že v soboto objavila v celoti, nato pa komentarije znanih strokovnjakov in treh osebnih svetovalcev Tudjmana. Govorili so o treh variantah.

V kolikor so dokumenti, ali vsaj njih del točni, gre v vsakem primeru s strani JLA za načrtno akcijo ustvarjanja ozračja za vojaški napad na Hrvaško. Predvajali so namreč kaseto med zasedanjem zveznega predsedstva, ko je bila JLA na področju pete vojaške oblasti v popolni vojni pripravljenosti in torej ostri naboji v puškah in Sloveniji in na Hrvaškem.

Nesporno so dokazali, da je material montiran, celo nespretno montiran. Vse najbolj grobe izjave obrambnega ministra Špeglja pa so posnete tako, da se ministra ne vidi in ni torej mogoče izjav kontrolirati z gibanjem ustnice. Ljubljanska Mladina je ugotovila, da med njegovo izjavo z mize čudežno kar nenkrat izgine steklenica.

Najbolj zanimiva je tretja možnost, da je minister del izjav nalašč potencial in tako prevaral sovražnika. Gre za izjave pred tremi meseci, ko je uvozil komaj šest tisoč avtomatskih pušk AK-47 (kakašnikov), bahal pa se je z 80 tisoč oboroženci, z neomejenimi ponudbami ZDA za dobavo orožja, kapilarno polvojaško in diverzantsko ilegalno organizacijo. Očitno je na tak način želel prevarati sovražnika, v tem primeru JLA, češ da je tako močan, da ga ni mogoče zlahka napasti. Zelo verjetno gre za zmes vseh treh elementov, za ponaredke in za resnične izjave.

Vse skupaj pa je samo nov dokaz, da obstajajo v Jugoslaviji dve ravni oblasti. Legalna, ki spoštuje zakone in ki se vključuje v demokratične procese, kakršni oni pač so, in polegalna, ki temelji na tajnih uradnih listih, ki po svoje razlaga politični položaj. Jugoslavija je prestreljena za vojaško obveščevalnimi službami. Menda so povsem točni tudi sezname, ki jih je Tudjman posredoval Markoviću in po katerih naj bi aretirali slovensko in hrvaško vodstvo, v Beogradu pa povrh še Markovića in Mesića. Zato je najbrž Tudjman toliko okleval, da bi šel v Beograd na uradni obisk k Miloševiću in so nekateri to njegovo dejanje ocenili za pogumno.

JLA je postala nov dejavnik razgovorov med republikami in na zveznem predsedstvu. Formalno in po ustavi je osem članov zveznega predsedstva enakopravnih, ko glasujejo. Dejansko pa se je priključil nov član, ki ima celo več besede, kot vsi ostali. S tem pa se je bistveno spremenilo razpored sil: Srbija še tako razpolaga s tremi glasovi, svojim in dveh podložnih pokrajim Vojvodine in Kosova, pa njih pokrajim Vojvodine in Kosova, pa še s četrtem glasom Črne gore, končno pa z močjo JLA, ki predstavlja grobo silo v njenih rokah. To pa že ni več federativna Jugoslavija Avnojskega tipa, temveč nekaj novega.

V takem ozračju se bodo torej v četrtek nadaljevali razgovori o novi družbeni in državni ureditvi Jugoslavije, ki bodo ponovno v Beogradu. Razgovori bi morali biti že včeraj, so jih odložili tudi zato, ker so med njimi izvolili novega predsednika Makedonije, znanega diplomata in državniški Kira Gligorova, ki je umirjen in izkušen politik in ki bo moral spoštovati stališče makedonskega sobranja o osamosvojitvi Makedonije.

Naročnina: mesečna 22.000 lir - celoletna prednaročnina 200.000 lir; v SFRJ številka 8.00 dln, mesečna naročnina 190.00 dln.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 50101-601-85845
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Oglašji pri oglašni agenciji PUBLIEST srl - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglaš: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894
Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 magglo 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
Fax 0481/532958

ČEDAD - Ul. Ristolri 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske zveze časopišnih založnikov FIEG

Ameriški predsednik vztraja pri svoji viziji ciljev zalivske vojne

Bush o »pravični vojni«

WASHINGTON — »Že ob začetku vojne sem dejal, da to ne bo še en Vietnam. In to sedaj vnovič ponavljam,« je včeraj dejal ameriški predsednik Bush v govoru udeležencem združenja za verske oddaje ZDA.

V govoru, v katerem je Bush poskušal pojasniti in tudi opravičiti odločitev za vojno, je bilo tudi poudarjeno, da gre za »pravično vojno«, v kateri »ZDA nimajo nič od nje«, ampak je njen izključni cilj v osvoboditvi Kuvajta. »Ne gre za uničenje Iraka,« je poudaril Bush in s tem posredno odgovoril Moskvi, ki izraža bojazen, da se utegne vojna nevarno razširiti in preseči okvire mandata varnostnega sveta OZN. »Prepričan sem, da delamo prav,« je rekel Bush in navzočim predložil tudi vodilno vlogo, ki naj bi jo ZDA po končani vojni igrale pri uvajanju in zagotavljanju miru na Bližnjem vzhodu.

Medtem vojna teče naprej. Kot je povedal poveljnik ameriških sil Puščavskega viharja general Schwarzkopf, so ameriška letala F-111 ob koncu tedna bombardirala odvajalne sisteme in cevi, po katerih odteka nafta iz skladiščnih tankerjev v morje. Gre za skladišča nafte na kuvajtski obali, v katerih je zmogljivosti za kakih 600 milijonov galon nafte. Američani trdijo, da je Sadam Husein namerno začel izlivati nafto iz teh skladišč v Perzijski zaliv. Po izjavah generala Schwarzkopfa pa so z bombami sedaj zamašili odvode. (Učinkovitost napada bodo še preverili).

Pri napadu so letala F-111 uporabila tako imenovane »pametne bombe«, izstrelke GBU-15, ki jih usmerjajo elektronsko proti cilju.

Kot poročajo savdski strokovnjaki, se je v Perzijski zaliv do sedaj izlilo okoli 260 milijonov galon nafte (v najhujši tovrstni katastrofi na svetu do sedaj se je v morje izlilo 110 milijonov galon nafte. Galona je približno 4,5 litra). Naftni madež je okoli 35 milj dolg, deset milj pa širok.

General Schwarzkopf je v svojem poročilu tudi povedal, da je ob koncu tedna pristalo na iranskih letališčih 39 iraških letal. Ameriški predstavniki izjavljajo, da jim je vzrok za to neznan, vendar posmezniki - med njimi Schwarzkopf - sklepajo, da hoče Irak na ta način prihraniti svoja letala za kasnejše akcije. Iranski predstavniki so sporočili, da imajo v rokah dvanajst iraških letal. Da bi obvarovali svoj nevtralni status (tega so Bakerju oziroma ZDA vnovič in nemudoma zagotovili), bodo Iranci vsa letala zaplenili in odbržali do konca vojne - je bilo sporočeno iz Teherana.

V celovitem pregledu akcij zračnih sil Puščavskega viharja je Schwarzkopf navedel nekaj podatkov: 23 tisoč bojnih poletov zavezniških letal do sedaj. V zadnjem zračnem spopadu sta dva ameriška lovca F-15 sestrelila štiri iraške mige-23. »V zadnjih 48 urah zavezniško letalstvo ni izgubilo niti enega letala,« je dejal Schwarzkopf. Iranci pravijo, da so do zdaj sestrelili že okoli 180 nasprotnikovih letal, medtem ko Pentagon trdi, da so zavezniški v spopadih izgubili le 17 letal, od tega deset ameriških.

MITJA MERŠOL

Iraški posnetki razdejanja civilnih objektov v Bagdadu

(Telefoto AP)

Manjša razsežnost ekološke katastrofe zaradi namernega razlitja nafte v Zalivu

Naftni terminal v Mina al Ahmadiju

(Telefoto AP)

KAFDŽI (SAVDSKA ARABLIJA) — Sodeč po zadnjih vesteh, ki prihajajo iz Kafdžija na savdsko-kuvajtski meji, »črna plima« ni tako grozeča, kot so jo v teh dneh prikazovala sredstva javnega obveščanja. Že res, da je Američanom uspelo v nedeljo z bombardiranjem zaustaviti namerno izlitje nafte s kuvajtskega terminala Mina al Ahmadi, a časopisne in televizijske vesti o milijonih sodov razlite nafte so bile gola izmišljotina, ker je zmogljivost naftnega terminala 100 tisoč sodov dnevno. Tudi vesti o množičnem pomoru kormoranov in rib so bile pretirane. Vojaki navajajo, da je naftni madež pred Kafdžijem le nekaj centimetrov debel in ne pol metra, kot so navajali »očividci« iz Riada. Nedvomno smo priča pravi ekološki katastrofi, ki bo dodobra načela ekosistem Perzijskega zaliva, a za sedaj še ne moremo trditi, kot navaja WWF, da bo treba 200 let, preden se bo vzpostavilo prejšnje stanje. Naravovarstveniki navajajo tako številko, ker se po mnenju oceanologov zalivske vode izmenjajo v 200 letih, pozabljajo pa, da se nafta v subtropskih krajih zelo hitro razgradi, tako da bi tudi v najhujšem primeru narava sama poskrbela že po nekaj desetletjih.

Če pa so točni vsi podatki, ki jih v zadnjih urah posredujejo naftni izvedenci zalivskih držav, bodo posledice manj dramatične. Naprave za pridobivanje pitne vode z razsoljevanjem morske vode niso ogrožene. V zadnjih urah so še okrepiли varnostne sisteme, ki so jih namestili že med osemletno iraško-iransko vojno. Cevi za zajetje pa so od pet do 15 metrov pod morsko gladino.

Predsednik savdskega urada za meteorologijo in varstvo okolja Abdulbar Ali Algain je bil v nedeljo pred ameriškim napadom do skrajnosti previden. Navajal je, kako so Iranci leta 1983 bombardirali iranski naftni terminal pri Novruzju, tako da se je v morje izlilo od 1,9 do 4,4 milijona sodov nafte. Takrat so vsi izvedenci napovedali konec življenja v Zalivu. Madež je bil dolg več sto kilometrov, a po nekaj tednih je povsem nepričakovano izgnil. Zalivska nafta je namreč izredno lahka, tako da je v prvih 24 urah več kot 4 odstotke izhlapi. Izvedenci tokrat upajo, da bodo kljub vojni uspeli še omejiti posledice. Proti naftnim madežem (v zadnjih urah se je baje madež že razdelil na več delov) že pluje neka specializirana ladja, ki s črpalniki skladišči razlito nafto, v morje pa vrača vodo.

Že se širi nevarni madež atentatov

ATENE, ANKARA, AOSTA — Po svetu se počasi širi madež pro iraških terorističnih atentatov, ki pa na srečo niso do sedaj zahtevali smrtnih žrtev. Včeraj zjutraj sta kar dve bombni eksploziji odjeknili v centru Aten. Povzročili sta veliko gmotno škodo v banki American Express Bank in na sedežu medameriške zavarovalnice. Preiskovalci menijo, da je treba atentata pripisati teroristični skupini »17. november«, ki je od začetka vojne napadla že tri objekte v Grčiji.

V glavnem turškem mestu Ankari pa je včeraj zjutraj eksplodirala bomba pred davčnim uradom, nihče pa si še ni prevzel odgovornost za atentat.

V Saint Vincentu v Dolini Aoste je v nedeljo zvečer strašnila bomba povzročila manjšo škodo v kongresnem centru.

V Nemčiji so proiranski teroristi spet zagrozili z atentati na ameriške vojašnice, ki se nahajajo na nemškem teritoriju. FBI pa je včeraj zagotovil, da ni nevarnosti, da bi teroristi opravili svoje atentate v ZDA.

Papež pozval Sadama Huseina k človečnosti

VATIKAN — Zaskrbljenost in žalost sta občutka, ki ju je papež Janez Pavel II. poudarjal v svojem ponovnem pozivu k prekinitvi sovražnosti v Zalivu med nedeljskim »Angelusom« z okna svojega privatnega studia na Trgu sv. Petra. Janez Pavel II. pa se je obrnil tudi na Sadama Huseina in ga pozval, naj ne krši načel človečnosti in mednarodnih sporazumov o ravnanju z vojnimi ujetniki in naj ne vzpodbuja terorizma. Prvič doslej se je tudi zgodilo, da je bil Trg sv. Petra poln židovskih zastav z Davidovo zvezdo. V sodelovanju z združenjem Italija-Izrael in še z nekaterimi predstavniki radikalcev je namreč rimska židovska skupnost v velikem številu od Vatikana zahtevala, da naveže diplomatske stike z Izraelom. Njegov nedeljski poseg je bil skoraj v celoti uokvirjen v zalivska dogajanja, pa čeprav je papež govoril tudi o drugih vprašanjih.

Papež Wojtyła je spregovoril o tragediji civilnih in vojaških žrtev ter o uničevalni moči bomb in drugega orožja. Še enkrat je ponovil željo, »da bi bog razsvetlil odgovorne, da bi čim prej skrenili s poti, ki ni vredna človeštva, in z zaupanjem iskali pravico s pomočjo dialoga in pogajanj.« S tem v zvezi je pohvalil države, ki skušajo ustvariti temelje za dialog in izrazil upanje, da bodo ta prizadevanja obrodila konkretne sadove.

Zadnji del papeževega govora je bil usmerjen proti konceptu »svete vojne«, kristjane, Žide in muslimane, vernike vseh treh verstev, ki imajo na Bližnjem vzhodu svoje zgodovinske korenine, pa je pozval, da naj molijo skupaj in se na ta način zavejo absurda vojne, ki se sklicuje na svetost.

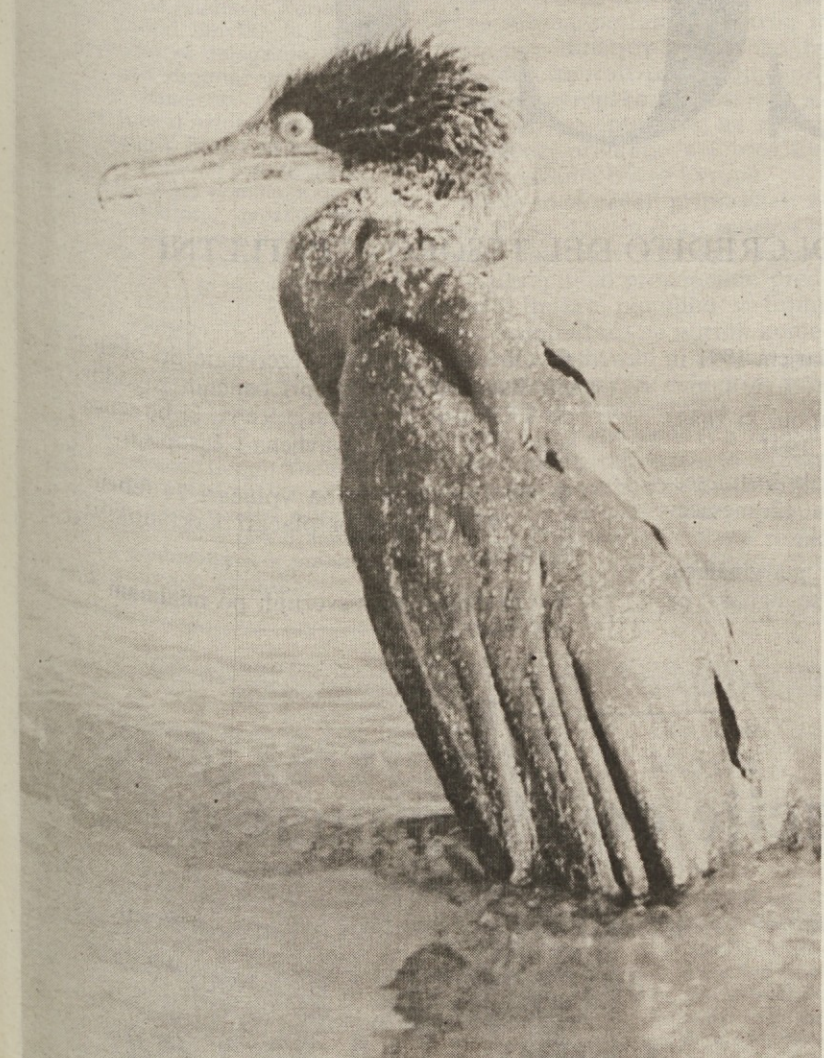
Kratke o Zalivu

NEW YORK — Petični Newjorčani se ne bi za nič na svetu odrekli sobotnemu nakupovanju v najelegantnejših trgovinah. Poleg tipičnih čevljev »Timberland« in laserskih plošč z zadnjim glasbenim hitom, gre te dni najbolj v prodajo »bomb detector«. Naprava ni nič večja od čisto navadnega walkmana, ima pa to sposobnost, da z vztrajnim tiktakanjem opozori na morebitno prisotnost bombe. Bolj kot se človek približuje peklenškemu stroju, bolj je tiktakanje glasno in pospešeno. Izdelovalci »bomb detectorja« so New York dobesedno preplepili z reklamnim napisom: »Bomb detector, naročite ga že danes, da ne bo prepozno!« Tisti, ki so nasedli, pa so mimo grede v isti trgovini kupili še plinsko masko, neprobojni jopiči in celo kombinezon proti jedrskemu sevanju. Človek pač nikoli ne ve, kaj ga lahko doleti.

LONDON — Mednarodna koalicija vojne mornarice in ameriško letalstvo v Zalivu sta si skočila v lase. Posadka neke britanske podmornice, ki se je kot je predvideval strateški načrt, »skrivala« pod nekim iraškim tankerjem, da bi ugotovila, ali spušča v morje surovo nafto, je tvegala smrt zaradi nepredvidnosti Amerikanov. Ameriška letala so namreč bombardirala tanker, ne da bi preverila, ali je v njegovi bližini sovražnik ali zaveznik. Britanci so močno užaljeni in že delajo seznam akcij, ki so spodletele zaradi ameriške predrznosti.

RIAD — Major Robin Watt je prosil za dovoljenje, da se lahko na lastno odgovornost čim bolj približa kraju, kjer naj bi po strateških načrtih potekal najbolj krvav oboroženi spopad med zavezniški in iraško vojsko. Kje bo to bojno polje je sicer tajnost, edina majorjeva želja pa je, da bi kar na bojišču izdelal skice o bojih. Watt, ki je sicer član neke naravovarstvene organizacije in riše večino rase in ptiče, ni klonil pred opozorilom, da bi ga njegova ekstravagantnost lahko stala življenje. »Ni vzroka, da vojak ne bi bil tudi umetnik in obratno,« je dejal in napovedal, da bo zaslužek od slik dal v dobrodelne namene.

WASHINGTON — Ameriško prebivalstvo je vojakom v Zalivu izrazilo solidarnost na najrazličnejše načine. Pretekli konec tedna so washingtonski slaščičarji spekli na tisoče piškotov, ki jih bodo razdelili vojakom, darovalno akcijo pa so imenovali kar »coockie storm« (piškotni vihar). Univerzitetni študenti iz Rena (Nevada) pa so univerzitetno središče »ogradili« s 37 kilometrov dolgim rumenim trakom, na katerem si sledi napis »Vedite, da niste sami - Vsi smo z vami«. Podobne solidarnostne manifestacije so bile tudi v Minnesoti in Michiganu, kjer se je na shodih zbralo po več kot 3 tisoč ljudi.

Med prvimi žrtvami naftnega madeža so bili kormorani

(Telefoto AP)

Na mednarodnih finančnih, valutnih in blagovnih tržiščih zaenkrat še »normalno« stanje

Petroleja ne manjka

PARIZ — Kljub zaostritvi zalivskega konflikta vlada na svetovnem petrolejskem trgu v bistvu ravnovesje. To gre pripisati okoliščinam, da je bilo tržišče ob izbruhu vojne dobro založeno, da so naftne zaloge obilne in da se povpraševanje ni povečalo. To so povedali med včerajšnjo sejo vodilnega sveta mednarodne agencije za energijo (IAE) v Parizu in zaradi tega tudi v celem potrdili nujnostni energetski načrt, ki so ga odobrili 11. januarja. Kakor sta pojasnila predsednik sveta IAE Geoffrey Chipperfield in izvršilna direktorica Helga Steeg, tistih 2,5 milijona sodov na dan, ki bi ga morale po omenjenem načrtu države članice (plus Francija, Finska in Islandija) "dati na razpolago", morda tudi ne bo treba postaviti na tržišče, če se povpraševanje ne bo povečalo. Ne samo, količina 2,5 milijonov sodov je zgolj referenčna: z njo naj bi obvezali vlade, da aktivirajo postopke, ki so potrebni za sprostitvev razpoložljivega petroleja, ko bi to zahtevalo tržišče; poleg tega bo lahko spoštovanje te obveze "prožno" in "ob strogem posvetovanju z izvršilnim direktorjem IAE".

Vodilni svet agencije je poveril sekretariatu in opazovalnim skupinam nalogo, da budno spremljajo tržni razvoj, kajti stanje v Zalivu je izredno negotovo in lahko pride vsak čas do prekinitve pri petrolejskih dobavah.

Izid tega srečanja IAE je pomirjevalno vplival na evropske kotacije črnega zlata, ki so ostale praktično nespremenjene. V Londonu je Brent/marec veljal 19,90 dolarja za sod proti 19,85 v petek, v New Yorku pa je bil wti/marec vreden 21,24 dolarja za sod proti prejšnjim 21,35.

Od začetka spopada je dnevna proizvodnja petroleja v zalivskih državah padla povprečno za 1,8 milijona sodov. Savdskoarabska proizvodnja je znašala v prvih dveh tednih tega meseca nekaj nad 8,5 milijona sodov na dan po izračunu IAE (iranska pa okoli 3,5 milijona) oziroma od 7 do 8 milijonov sodov po podatkih pariške specializirane revije Petrostrategies — slednja pripominja, da padec nikakor ne bo vplival na svetovno tržišče. Dne 1. januarja so znašale zaloge petroleja v OECD (z vladnimi vred) 467 milijonov ton (največ po letu 1972), tako imenovane trgovske zaloge pa 330 milijonov ton (največ v zadnjih 10 letih in 14 mil. t. več kot januarja lani).

Za vogalom še ne preti zlom, toda...

Vse je odvisno od kočljivega vprašanja, koliko bo še trajala vojna v Perzijskem zalivu

Borza je barometer političnega in gospodarskega stanja države. Svetovne borze kapitala kajpak odslkavajo stanje na svetu, zlasti pa so borze občutljive tedaj, ko je nekje vojna, posebno pa takrat, ko se ta vojna lahko razširi v neslutene razsežnosti, kakor je zdaj z vojno v Perzijskem zalivu.

Kratka vojna, to je vojna, za katero se v glavnem sodi, da ne bo dolga, lahko pripelje do hitrega dviga cen, kot se je zgodilo npr. dan po začetku nastopa večnacionalnih sil v Zalivu (tedaj je evforično zavladalo mnenje, da bo vojna trajala le nekaj dni!), medtem ko je posledica dolgotrajne vojne navadno tudi padec cen. Vojna v Perzijskem zalivu, ki ima sila nevarne mednarodne konotacije, kajpada že neposredno vpliva na stanje borz.

Cene na borzah (delnice, obveznice, zlato, nafta in drugo) so v nekako normalnih razmerah odvisne od politikov in njihovih programov, včasih celo od nekkih njihovih izjav; odvisne so od gospodarskih in finančnih posegov države ali pa večjih podjetij, zdaj pa so vse povezane s tem, kar se dogaja na Srednjem vzhodu. Skratka, povezane so z nekaterimi hudimi bojaznimi, med njimi, da vojne ne bo moč več ustaviti, da ima ta vojna baje svetovno

obeležje, da bo poglobila recesijo v razvitih deželah in da bo na primer otežila evropsko združevanje.

Kar pogoste so izjave, da bo treba sila paziti, da ne bi zdrknili v katastrofalno stanje, kakršno je bilo leta 1930. Za zdaj pa, k sreči, pa čeprav so borze neposredno pod vplivom zalivske vojne, ni opaziti kakih izjemno hudih posledic. Seveda je bistvenega pomena stanje osrednjih svetovnih valut, to je dolarja, marke in jena. Vse tri stoje še kar trdno: razmerje med dolarjem in marko je 1 : 1,60, med dolarjem in jenom pa, v glavnem, 1 : 140 jenov. Borzni strokovnjaki večinoma napovedujejo, da ne bo velikih sprememb, če bo vojna trajala na primer dva meseca, da pa utegne problem nastopiti, če bi časovno prebila ta termin.

Napovedi so hkrati bolj pesimistične kar zadeva neposredno Združene države. Problem ameriškega trgovskega in proračunskega deficita naj bi se zaostрил (že v zdajšnjih razmerah), standard naj bi padel. Japonska naj bi se nekako "izvlekla", prav tako marka, seveda pod pogojem, da ne bi šla v težave zavoljo "vzhodnega" bremena. Pri Ameriki je seveda očitno, da nosi zdaj v zalivski vojni največje breme.

Na udaru je zlasti zlato. Vpliv vojne nanj, seveda če bi se zavlekla, naj bi bil še bolj zaznaven. Lani se je zlasti na mednarodnem trgu še kar dobro držal, bil je tako rekoč "srenje vredne" (nikoli ni padel pod 400 dolarjev za unčo); proti koncu leta so pogovori v zvezi z Zalivom (se pravi obeti, da ne bi prišlo do vojne) omogočili, da se je zlato stabiliziralo na ravni 380-390 dolarjev, toda zdaj, po izbruhu vojne, je brž poskočilo na 415 dolarjev za unčo. Borze še niso povsem jasne, toda nekateri omenjajo celo že vrednost okrog 480 dolarjev za unčo.

Kako pa z recesijo? Brez dvoma je, da je že zaobjela seveda predvsem ZDA, nato pa še Kanado, Veliko Britanijo in Avstralijo. Na vrsti pa bodo kmalu, vsaj tako napovedujejo, Francija, Belgija in Italija kar se tiče Evrope. Pa spet bo vse odvisno od tega, koliko utegne trajati vojna. Zanimivo je, da se največji strah pred svetovno krizo, kakršna je bila, denimo, leta 1930, pojavlja prav na ameriških borzah (kriza je tedaj najbolj oškodovala prav Američane), dasiravno so bile ZDA pobudnice protitiraškega nastopa v Zalivu.

Tudi strokovnjaki OECD (Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj) so morali v zadnjih dneh kar

korenito popraviti ocene, ki so jih dali pred koncem leta. Tedaj so namreč za 24 najbolj razvitih držav na svetu predvideli letos gospodarsko rast v višini 2,2 (za Japonsko 3,6, medtem ko naj bi se Nemčija povzpela na 3), toda zdaj že domala enotno omenjajo, da ne bo prekoračila "nekaj decimalk", če ne bo celo obstala na lanski ravni.

Prav tako je v nevarnosti napoved predstavnikov 7 najbogatejših držav na svetu, ki so se pred dnevi sešli v New Yorku. Tam so glasno dejali, da jih čaka gospodarska rast, odprava recesije in pa nižje obresti, toda najnovejše indicije niso tako rožnate. Predstavnik japonskega finančnega ministrstva Hatamaru je že poluradno izjavil, da niso več prepričani v "stabilnost" in da bo bržčas "problematično" pomagati Združenim državam iz krize, v duhu pač newyorškega dogovora.

Svetovne borze so najbolj verodostojne pričte svetovnega stanja. Položaj za zdaj še ne vzbuja velike zaskrbljenosti, še nihče seveda ne govori o "zlonu trga kapitala", toda finančni strokovnjaki začenjajo biti čedalje bolj pozorni na osrednje vprašanje: koliko časa bo trajal konflikt?

MIRO KOCJAN

Cene zlata ostale v bistvu nespremenjene

Dolar rahlo boljši marka nazadovala

MILAN — Podaljševanje vojne, njen destabilizacijski vpliv na Bližnji vzhod in zdaj še skrb za ekološko ravnovesje v Zalivu so potisnili rahlo navzgor dolar in obenem malo potlačili marko. V Milanu se je vzpel dolar s petkovih 1.115,75 na 1.118,15 lire, v Frankfurtu pa z 1,4847 na 1,4873 marke. Slednja je popustila s 751,67 na 751,17 lire. Dolar bi utegnil sicer vnovič nazadovati, ko bi Bundesbank pojutrišnjem sklenila zvišati obrestne mere, vendar bo to storila menda le, ko bi se izkazalo, da so januarske cene na drobno poskočile bolj kot v decembru (+2,8%). Guverner Bundesbanke je vsekakor mnenja, da se bodo letos spet razvnela trenja med valutami znotraj evropskega denarnega sistema. Lira je trdna, čeprav je na zadnji dražbi BOT donos precej upadel. Cena zlata je prešla v Londonu od 374,25 na 374,50 dolarja za unčo.

Na borzah vrednostnih papirjev je bil položaj včeraj sledeč: milanski Mib -0,11%, tokijski Nikkei -0,02%, pariški Cac +0,18%, frankfurtski Dax +0,05%, zürški indeks +0,77%. Newyorški Dow Jones je bil ob 16.10 po našem času za 6 točk višji.

Izvozna dejavnost čedalje bolj upada, ljudje pa se bojijo terorističnih atentatov

Zaradi vojne že veliko ljudi ob službo Turistov vse manj, muzeji napol prazni

FIRENCE — Če se bo vojna predolgo zavlekla ali če bo sprožila val terorističnih napadov, bo v prihodnjih 12 mesecih v Toskani ob zaposlitev 11-12.000 ljudi ali 1% vseh delovnih moči v deželi. To je naglasil deželni odbornik za proizvodne dejavnosti Luigi Badiali s pripombo, da utegne 5.000 oseb spraviti na cesto zmanjšanje izvoza v zalivske države, ki so leta 1989 kupile od Toskancev za 700 milijard lir blaga. Še hujši osip pa pričakujejo v tej, kot še v drugih italijanskih deželah, tudi v turističnem prometu. Zalivski konflikt je že zdaj povzročil odpust okoli 4.000 tour-operaterjev, ob veliki noči pa se lahko to število še podvoji, kot so pojasnili na včerajšnjem milanskem zasedanju o "turizmu in Evropi". Verno sliko o težavah turizma, ki pa je lani doživelo razcvet, bo podala sicer mednarodna turistična borza, ki bo konec meseca ravno v Milanu. Zaenkrat znaša škoda zaradi manjšega povpraševanja nekaj stotin milijard lir, če pa ne bo rimska vlada priskočila na pomoč, bo šla škoda v tisoče milijard, so zatrjili turistični de-

lavci navzočemu ministru Carlu Tognoliju, ki jim je orisal osnutek zakona o reformi turistične politike, predno ga prouči ministrski svet (gre za okvirni zakon, po katerem naj bi namenili za razvoj turizma v treh letih 225 milijard lir). Ke-mijska industrija bo zaradi posledic konflikta napredovala letos samo za 1,2% in prek povečanja storilnosti bodo skušali zapolniti vrzel zaradi manjšega uvoza. Predvideno skrčenje notranje porabe in posledična upočasnitev investicijskega stisnila tudi kovinarsko-mehanski sektor in še bi lahko naštevali (o učinkih na letalski promet smo že poročali). Psihoza prazni tudi muzeje: v državnih muzejih v Firencah so naštevali v zadnjem času polovico manj ljudi kot sicer. Občutno manjši je tudi obisk sejmov in razstav, na primer mednarodne razstave igrač v Milanu, ki se je končala v nedeljo: zaradi strahu pred atentati so zmanjkali vsi tisti, ki bi se odpeljali v Milan z letalom, tako da so nazadnje naštevali za 30% manj obiskovalcev kot lani. Milanska sejemski uprava je sicer to demantirala.

Če ne bo preobrata bomo imeli recesijo

Lansko leto je porast družbenega proizvoda (ustvarjenega bogastva) v Italiji komaj oplazil stopnjo 2 odstotkov, potem ko je predlanskim dosegel 3,2 odstotka. Inflacija pa se suka okoli 6,1 odstotka nasproti 6,5 odstotka v prejšnjem letu. Nazadovanje gospodarstva je očitno, ne moremo pa še govoriti o pravi recesiji, saj se je oktobra lani zaposlenost pomnožila za 167.000 delovnih moči, vtem ko je stopnja izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti presežala 80 odstotkov.

Toda v zadnjih nekaj mesecih pristovujemo splošnemu slabšanju gospodarskih kazalnikov na mednarodni ravni. V Perzijskem zalivu se vojskuje, v Združenih državah Amerike je družbeni proizvod upadel, nezaposlenost pa narasla, Nemčija in Japonska tudi kažeta jasna znamenja slabosti, evropski vzhod s Sovjetsko zvezo vred pa se mora zatekati k tuji pomoči, da lahko zadovolji osnovne potrebe ljudi. Ne samo, svetovna trgovina se maje, ker so se vsa dosedanja pogajanja v sklopu "urugvajske runde" znotraj splošnega carinskega in trgovinskega sporazuma GATT končala nezadovoljivo (obnovili jih bodo konec tega meseca).

Če h gornjemu dodamo še neučinkovito ravnanje gospodarskih ministrov v industrijsko razvitih državah oziroma neskladja med njihovimi političnimi izbirami, tedaj se je res bati skorajšnjega preobrata šepavega gospodarstva v recesijo tudi pri nas. Morda pa je mogoče to vendarle preprečiti. Seveda pod pogojem, da se sicer potrebno krčenje notranjega povpraševanja ne spremeni v nekakšno "represijo", potrošniških mas; v drugi polovici leta 1990 se je sukala povprečna rast notranje porabe blaga in dobrin okrog 3 odstotkov in je bila pravzaprav nekako v skladu s takratno ublažitvijo inflacijskega pritiska, kakor tudi z relativnim izboljšanjem plačilne bilance s tujino.

Cene denarja ne bi torej kazalo že spet navijati, prav tako tudi ne davkov in pristojbin (kar je strašno nepopularno, vendar najenostavneje...), pač pa bi bilo potrebno spodbujati in finančno podpirati investicije z lajšanjem obrestnih mer. Da pa to ne bi ponovno oživilo inflacije (ker bi se na ta način poraba skokovito povečala), bi veljalo omejiti državno porabo in odpraviti nekatere perverzne mehanizme, ki povečujejo ceno dela. Seveda ne na rovaš kovinarjev in podobnih žrtev privilegijev v korist državnih uslužbencev, ki prinašajo politične glasove vladujočim. Industrijska proizvodnja bi na ta način prišla do sapa že v prihodnjih nekaj mesecih, obenem pa bi se dvignila zaposlenostna raven — zlasti na področju terciarnega sektorja kot takega, ki je lansko leto prispeval skoraj 90% novih delovnih mest in ki se tudi sicer vse bolj razvija v mednarodnem merilu.

Vladni finančni "manever" pa je očitno uglasen drugače. Davčni vijak zmeraj bolj privijajo, prav tako privijajo razne socialne in zdravstvene davke ne meneč se za čedalje širši protest zlasti med manj premožnimi sloji in med upokojeanci. Takšna politika, združena z izdatki za obvarovanje birokratskega aparata, ki spodbuja inflacijo, vodi naravnost v recesijo. Investicije pešajo, ker so krediti dragi, saj uveljavlja Italija obresti, ki so med najvišjimi v svetu, izkoriščanje privarčevanega kapitala pa ne pride od izraza zaradi velikanskega javnega deficita, ki je večji od ustvarjenega bogastva.

Če bo prišlo do recesije, tega potemtakem ne bo kriva usoda, niti ne Sadam Husein, ampak ravnanje vladnih moč, ki niso sposobni (ali ne marajo?) posodobiti gospodarske in proračunske politike, o kateri že leta zatrjujemo, da je popolnoma neustrezna, če že ne celo povsem napačna.

F. Drago Gašperlin

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO DEL TESORO — PETLETNI

- CCT se koristijo s 1. februarjem 1991 in zapadejo 1. februarja 1996.
- Kupon je polletni; prvi kupon, ki znaša 6,30% bruto, bo izplačan 1. 8. 1991.
- Naslednji kuponi bodo enaki šestmesečnemu bruto donosu BOT na 12 mesecev plus premija, ki znaša 0,50 točke.
- CCT bodo dodeljeni po marginalnem sistemu (asta marginale), ki se nanaša na ceno ponudbe.

- Obveznice se lahko rezervirajo pri okenicah Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 29. januarja; cena, ki bo iznesena na dražbi bo objavljena v časopisju.
- Obveznice je treba vplačati 1. februarja 1991, ne da bi plačati kakršnokoli provizijo.
- Obveznice so v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

Rezervacije do 29. januarja

Minimalna cena dražbe %

Letni donos na podlagi minimalne cene

97,30

Bruto %

13,80

Neto %

12,04

21. novoletno srečanje Slovencev videmske pokrajine in Tolminske

Navzoča tudi član predsedstva Slovenije Oman in minister Dular

KOBARID — »Namen srečanja je, da se bolj spoznamo, poglobimo prijateljstvo in sodelovanje na področju kulture, šolstva, ekonomskih dejavnosti, kmetijstva in sadjarstva. Moramo povečati izmenjavo med šolskimi otroki in prispevati k temu, da se med mladimi vzpostavijo tesnejši stiki, da se izboljša znanje jezikov na obeh straneh meje. Meja naj ne bo več ločnica med nami.« S tem pozdravom, ki zveni tudi kot delovni program, je predsednik skupščine občine Tolmin, Viktor Klanjšček, odprl v soboto v Kobariidu novoletno srečanje Slovencev videmske pokrajine in Tolminske. Je že stara tradicija torej (saj je bilo letošnje srečanje že 21. po vrsti), da se Slovenci s tega območja srečajo takoj po čedajskem dnevu emigranta, da si izmenjajo novoletna voščila.

Prva leta so se vabilu tolminskih oblasti odzivali predstavniki slovenskih organizacij, beneški duhovniki in kulturni delavci iz Benečije, Režije in Kanske doline; v zadnjih letih pa se kobariškega srečanja udeležuje tudi vse več javnih uradnikov. Precej jih je bilo tudi letos. Prisotni so bili namreč predsednik Turistične ustanove Paussa, predsednik Gorskke skupnosti Nadiških dolin Chiabudini, župani Marinig iz Špetra, Cevolatti iz Prapotnega, Cudrig,

ki je tudi pokrajinski svetovalec iz Sovodnje, Paletti iz Režije, Noacco iz Tipane in še drugi.

Poseben pečat sta s svojo navzočnostjo dala srečanju član predsedstva Slovenije Ivan Oman in minister Janez Dular. Prisoten je bil tudi, in pozdravil navzoče, generalni konzul v Trstu Jože Šušmelj.

Kobariško srečanje je družabne narave, a tudi priložnost za izmenjavo mnenj in pogledov. Tako je bilo tudi letos, ko sta pozdravila in čestitala k pobudi oba predstavnika republiškega vodstva. V imenu slovenskih organizacij je spregovoril Viljem Černo, za Gorskko skupnost Chiabudini, za Občino Špeter (in za slovensko deželno komisijo PSI) Marinig, na koncu pa kratko še msgr. Guion, seveda vsi slovensko. V središču pozornosti je bil težek položaj v Sloveniji, do izraza pa je prišla tudi dramatična slika Benečije, ki umira, kot je poudaril Marinig, saj se je lani v 10 občinah rodilo le 55 otrok, umrlo pa več kot 250. Odločno je bila poudarjena potreba po delu doma in zahteva po pravičnem zaščitnem zakonu za slovensko narodno skupnost v Italiji. Sledil je kratek kulturni program; z izborom slovenskih pesmi je nastopil domači oktet "Simon Gregorčič".

JOLE NAMOR

Z občnega zbora deželne Zveze trgovskih zbornic Letalsko progo med FJK in Budimpešto gre ojačiti

TRST — Na včerajšnji skupščini deželne Zveze trgovskih zbornic pod predstvom Bruna Giusta so sprejeli sklep, da je treba nujnostno ukrepati v obrambo letalske zveze med Furlanijo-Juljsko krajino (letališče pri Ronkah) in Budimpešto, ki jo vzdržuje madžarska družba Malev. To zvezo so uvedli, kot je znano, pred približno letom dni in je bila skozi turistično sezono dokaj prometna, vendar se je z nastopom zime prodaja potniških vozovnih krepko zredčila. Zbornični predsedniki Bravo (Videm), Bevilacqua (Gorica) in Tombesi (Trst) ter predsednik ronškega letališča Marocco so problemu posvetili poseben sestanek, ravno to pa je bil povod za včerajšnje odločitev Unioncamere, da se namreč ustrezna finančna sredstva namenijo osveščanju podjetnikov in gospodarstvenikov iz vseh krajev dežele o ugodnosti te letalske zveze oziroma o možnostih, ki jih odpirajo dogajanja na evropskem vzvodu za raztezitev te prevozne službe še na druge predele omenjenega celinskega območja.

Na skupščini so tudi odobrili proračun Zveze trgovskih zbornic in njen delovni program 1991. V prvi vrsti bodo skušali čimbolj uskladiti delovanje posameznih zbornic in utrditi njihovo vlogo ne le na deželni, ampak tudi na vsedržavni ravni. Pri tem se bodo izrecno naslonili tudi na novi državni zakon za razvoj obmejnih območij, ki bo pritegnil zbornice k upravljanju predvidenih struktur, kakor so carine prosto območje off-shore, servisi center in finančna družba za spodbujanje operacij joint-venture. Zbornice bodo tudi sicer pritisnile na Deželo za pridobitev izdatnejših sredstev v korist gospodarskih dejavnosti.

V četrtek zapade rok za predložitev prošenj na deželno Agencijo za delo

TRST — Deželna agencija za delo javlja, da bo zapadel v četrtek, 31. januarja, zadnji rok, do katerega lahko vsi, ki so zaposlili kakšno delovno moč v drugem polletju 1990, zaprosijo za ustrejni denarni prispevek. To velja za sledeče projekte: mladinsko zaposlovanje; mobilnost pri delu in ponovno zaposlovanje; posegi v korist problematičnih oseb; posegi v prid rizičnim ali družbeno odrinjenim osebam; podpiranje zadržanih oblik dela; eksperimentalni načrt za pozitivne pobude (zaposlovanje žensk); vodilni projekt za študijske štipendije. Prošnje je treba nasloviti po enakem postopku kakor lani in sicer na sedež Deželne agencije za delo na Trgu Oberdan 4 v Trstu oziroma tudi na predstavništvo deželne uprave v Ul. sv. Frančiška 4 v Vidmu od 9. do 13. in od 15. do 17. ure.

Slovenski biološki center bo res velika pridobitev za Univerzo in Ljubljano

LJUBLJANA — Izgradnja slovenskega biološkega središča v Ljubljani v neposredni bližini živalskega vrta ob Večni poti je uvrščena v sveženj družbenih investicij nacionalnega pomena, ves kompleks pa bo, skupaj z novim ljubljanskim botaničnim vrtom, obsegal nad 40 hektarjev uporabne površine. To je trenutno ena največjih slovenskih investicij med gradnjami univerzitetnih objektov, kjer bodo dobili svoje prostore Biotehniška fakulteta, Center za biotehnologijo in Inštitut za biologijo ljubljanske univerze.

Prvi začetki nastajanja biološkega središča v Ljubljani segajo v leto 1966, ko je bilo na mestu, kjer bo središče postavljeno, eno od spominskih znamenj. Prva dela so se začela januarja 1989, lani pa je bil raziskovalno-pedagoški objekt že pod streho. Tudi gradnja drugih objektov v okviru osrednjega biološkega središča Slovenije poteka po načrtih, po izgradnji pa bo uporabnikom na voljo skupno 7.844 kvadratnih metrov uporabnih površin. V raziskovalno-pedagoškem objektu bo šest predavalnic, poleg tega pa bodo urejeni še praktikum, laboratorij, centralna knjižnica in drugi študijski prostori. Objekt naj bi bil povsem narejen in pripravljen za vselitev do konca letošnjega leta. Ob tem je direktor bodočega središča, ugledni slovenski biolog prof. Vinko Strgar dejal, da bodo skušali urediti tako, da bi bilo do študijskega leta 1991/92, torej do letošnjega oktobra, vse pripravljeno, da bi študentje novo študijsko leto začeli že v novih objektih. Biološko središče namreč skupaj gradijo biološki oddelek Biotehniške fakultete, njen biološki center ter univerzitetni inštitut za biologijo.

Sicer pa biološko središče tvori dva objekta: glavni objekt in vhod v osrednji botanični vrt. Glavni objekt je zgrajen že toliko, da si je že mogoče ustvariti podobo o tem, kakšna bo zgradba, ki bo končana do začetka novega študijskega leta. Grajena je tako, da ima spodnje in zgornje prtiličje ter eno nadstropje. Osrednji del objekta bo namenjen skupinskemu študijskemu življenju in delu, povzema pa

sodobno arhitektonsko podobo amfiteatra s predavalnicami. To jedro slovenskega biološkega središča povezuje velika stebra, ki naj bi se pred vhodom v knjižnico zčila v figuri flore in favne, obeležij rastlinskega in živalskega sveta. Del bodočega biološkega središča bo tudi nov botanični vrt. V vrtu, ki bo z leti prav gotovo postal eden najzanimivejših tovrstnih vrtov na Slovenskem, bo nekaj površin namenjenih tudi za tako imenovano gensko banko, del vrta pa bo tudi tehnična baza za vzgojo rastlin.

Tudi za rojake v Italiji bo zanimiva novica, da bo novi ljubljanski botanični vrt povabil k sodelovanju ljubitelje vseh vrst cvetja oziroma rastlinstva, saj je takih ljudi v Ljubljani in v Sloveniji zelo veliko. V vrtu naj bi pravzaprav raslo vse, kar raste po svetu in lahko uspeva tudi na slovenskih tleh. Vse kaže, da bo z leti postal novi ljubljanski botanični vrt ena osrednjih turističnih zanimivosti slovenskega glavnega mesta, ne samo za domače, pač pa v veliki meri za številne tuje turiste, ki obiskujejo Slovenijo.

Seveda ostaja še vprašanje financiranja novega slovenskega biološkega središča v Ljubljani. Nositelj naložbe, za katero v celoti pravzaprav še ni znano, koliko bo vredna, je biološki oddelek Biotehniške fakultete, pri financiranju pa sodelujejo še ljubljanska Univerza, Ljubljanska banka, Skupščina mesta Ljubljana in ljubljanska občina Vič-Rudnik. Ob tem pa je treba posebej opozoriti na dejstvo, da sodi gradnja središča v sveženj naložb na področju družbenih dejavnosti v Republiki Sloveniji, torej bodo imeli bodoči univerzitetni objekti ob ljubljanski Večni poti tudi vseslovenski pomen. Še več, novo biološko središče bo lahko stopilo tudi ob bok podobnim izobraževalnim ustanovam v Evropi in v svetu. Ljubljanska univerza pa si bo z mestom Ljubljano prav z novim biološkim središčem še bolj utrdila sloves uglednega univerzitetnega mesta, ki ga sicer na evropski celine uživa že nekaj desetletij.

IVAN VIRNIK

Gostje iz Litve in iz Estonske danes v gosteh pri Deželi FJK

PORDENON — Na povabilo deželnega podjetniškega oziroma posojilo-jamstvenega konzorcija Friulgiulia se mudita v Furlaniji-Juljski krajini litovska in estonska gospodarska delegacija, v kateri so med drugimi predsednik Banke za tehnološko inovacijo iz Vilnusa (Litva) Arturas Balkevicius, predsednik Banke za malo industrijo iz Tallinna (Estonska) Boris Shipungin ter pomočnik generalnega direktorja uvoznno-izvoznega podjetja Litimpex iz Vilnusa Algirdas Mishkinis. Včeraj so se gostje sešli s predsednikom trgovinske zbornice v Pordenonu Brunom Giustom in si ogledali nekaj industrijskih podjetij, danes pa jih bodo sprejeli v Trstu deželni odbornik za industrijo Ferruccio Saro, predsednik Friulgiulie Carlo Burgi in predsednik trgovinske zbornice Giorgio Tombesi. Strani bosta podpisali več sporazumov o vzajemnem odprtju predstavništva in pisma o nameri v zvezi z ustanavljanjem mešanih podjetij v Litvi in Estonski.

S konji nameravajo osvojiti svet

LIPICA — Čeprav so lansko poslovno leto končali brez izgub, se v konjerejsko turističnem Centru Lipica s strahom pripravljajo na dohodkovno sušne mesece. Za kritje stroškov poslovanja do maja, ko se bo začela prava turistična sezona, potrebujejo okrog 15 milijonov dinarjev. Dotlej pa bo potrebno končati tudi zadnje priprave na evropsko prvenstvo v jahanju, ki bo septembra, na vrhuncu sezone, privabilo v Lipico ljubitelje jahanja iz vse Evrope.

Na to so se začeli pripravljati že lani, ko so dopolnjevali športne in druge objekte v kobilarni. Hkrati so z okrepljeno propagando predstavili lipiško ponudbo v tujini, med drugim tudi na elitnih konjeniških prireditvah v Stockholmu in Amsterdamu. S celovitim propagiranjem Lipice želijo ob 110-letnici kobilarne ponovno vzbuditi zanimanje tujine za to kraško turistično posebnost, ki je kljub boomu ob stoletnici malce popustilo. Tudi zaradi intenzivne reklame na tujem, pravi Vili Borjančič, eden od vodilnih ljudi KTC, je Lipici kljub slabšim možnostim slo-

Lipiška lepota

venskega turizma, uspelo ohraniti dosedanj obseg pogodb. Lipiške mo kolektivno pa letos zaradi pomanjkanja denarja ne bo uspelo posodobiti dvajset let starega hotela Maestoso. Razpoložljivi denar bodo porabili za izboljšanje in povečanje hipodroma in tribun, ki bodo lahko sprejele do 8.000 gledalcev. S sodelovanjem Casinaja, ki se pripravlja na povečanje igralnice, bodo še do prvenstva raz-

širili in uredili parkirišče, občina pa namerava ob pomoči republike izboljšati cesto do Sežane do kobilarne. Da bi kot gostiteljica kobilarna na bližnjem evropskem prvenstvu čimveč dosegla tudi v tekmovalnem smislu, je za pripravljanje svoje ekipe najela švicarskega trenerja Wahla in svetovalko, imetnico najvišjih priznanj za dresuro, Stichelbergerjevo.

Ob skrbi za vrhunske dosežke bodo tudi letos negovali stike z domačimi organizacijami in društvi, ki lahko pomagajo pri popularizaciji konjeniškega športa. Hkrati bodo na možnosti, ki jih ima kobilarna, po besedah Vilija Borjančiča še naprej nepretrgano opozarjali tudi v tujini. Še pred poletjem načrtujejo dve celoviti predstavitvi lipiške ponudbe v severni Italiji, od koder prihaja v Lipico 60% gostov-jahačev. Poleti pa bo lipiška ekipa odšla tudi na Bavarsko, kjer bo na povabilo princa Ludvika Bavarskega na gradu Kaltenberg sodelovala na tradicionalnih viteških igrah.

JANEZ ODAR

Včeraj stekel že 30. seminar o italijanski kulturi in jeziku

KOPER — Kljub počitnicam se je včeraj za okoli 150 učiteljev v šolah z italijanskim učnim jezikom z območja Obale in Bujsčine začel nov delovni teden. Koprski načelnik sekretariata ministrstva za zunanje zadeve sta namreč tudi ob letošnjih zimskih počitnicah organizirala tradicionalni seminar italijanskega jezika in kulture. Začetka že 30. seminarja italijanskega jezika in kulture sta se poleg učiteljev in gostov udeležila tudi italijanski generalni konzul v Kopru Maurizio Lo Re in republiški minister za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo Tomaž Vencelj, manjkal pa je predvideni častni gost, literat Andrea Zanzotto, ki mu je bolezen preprečila prihod v Koper. Na svečani otvoritvi jubilejnega seminarja je skupina Musicisti Veneti odigrala izbrane Vivaldijeve skladbe.

I. U.

Zadnje povodnji v Il. Bistrici so poškodovale predvsem poti

ILIRSKA BISTRICA — Ilirskobistriški sekretariat za notranje zadeve je pripravil poročilo o škodi, ki jo je v tej občini 10. decembra lanskega leta povzročilo orkansko neurje s poplavami, in ga posredoval pristojnim republiškim organom.

Komisija za oceno škode, ki je odšla na teren kmalu po začetku poplav, je ugotovila, da je pobesnela voda naredila največ škode na cestah in poteh. Za njihovo popravilo bodo porabili kar 11 milijonov dinarjev oziroma polovico vsote, ki bo po oceni komisije potrebna za opravo vseh posledic poplav.

Za urejanje decembra poškodovanih strug bo potrebno plačati nadaljnjih 6,3 milijona dinarjev, medtem ko so strokovnjaki na poljih in posevkih naračunali za najmanj 2,3 milijona dinarjev škode.

Poplave so prizadele tudi nekatera podjetja — v Lesonitu so imeli na primer za 745.000 dinarjev škode — ter številne stanovanjske hiše in gospodarska poslopja od Zabič pa do Ribnice. Njihova obnova bo stala najmanj 1,3 milijona dinarjev.

J. O.

primorski
dnevnik
PREDNAROČNINA
ZA
LETO
1991

Celoletna 200.000 lir
Mesečna 22.000 lir

□ Celoletna prednaročnina za Primorski dnevnik 200.000 lir velja za tiste, ki jo poravnajo do 31. januarja 1991. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 264.000 lir.

□ Naročnikom bomo še naprej nudili **brezplačno male oglase in čestitke.**

□ Naročnino lahko poravnate:

— na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici

— pri raznašalcih časopisa

— preko pošte na t/m ZIT št. 13512348

— in pri vseh slovenskih denarnih zavodih.

Vse tiste, ki poravnajo naročnino preko pošte ali denarnih zavodov prosimo, da ob plačilu navedejo točen priimek in ime ter naslov naročnika.

Predlog tržaških sindikalnih tajništev CGIL, CISL, UIL Javno finansiranje podjetij povezati z zaposlovanjem odvečne delovne sile

V tržaški pokrajini je tačas 393 zaposlenih v industriji, ki jim grozi, da bodo ostali na cesti, ker jih njihovi delodajalci ne potrebujejo več. 54 izmed njih jih ima pogoje za predčasno upokojevanje, ostali pa bi morali najti nova delovna mesta pri zdravih podjetjih, ki med drugim prejemajo javne prispevke tudi na račun zaposlovanja. Podatke so včeraj na tiskovni konferenci posredovali predstavniki pokrajinskih sindikalnih tajništev, in sicer Roberto Treu in Clay Cofone za CGIL, Luciano Kakovic in Paolo Petrini za CISL in Gianfranco Trebbi in Claudio Coslanich za UIL.

Po fazi pospešenega gospodarskega razvoja v pokrajini, do katerega je prišlo predvsem po zaslugi uvedbe nekaterih spodbujevalnih instrumentov, kot npr. paketa za Trst in Gorico - ugotavljajo sindikalisti - je v zadnjih mesecih spet prišlo do upočasnjevanja industrijskega razvoja in torej do zaostritve razmer na zaposlitvenem področju. Podjetja, ki se soočajo s problemom odvečne delovne sile, so v tem trenutku Monteshell (64 odvečnih delavcev, od katerih bi jih lahko 14 predčasno upokojili), Iret (105 odvečnih), Bloch (46), Stock (86, od katerih 40 zrelih za predupokojevanje), Don Baxter (62) in Buton (30). Seveda so ti delavci v dopolnilni blagajni, pri tem pa je zanimivo, da se je njihovo število leta 1988 znižalo za poldruge odstotke, že leto kasneje pa je začelo ponovno naraščati, tako da je bilo leta 1989 v dopolnilni blagajni kar 9,1 odstotka delavcev glede na celotno število zaposlenih v pokrajini. Ta trend je tudi

v velikem nasprotju z vsedravnim in deželnim, kjer je se je število delavcev v dopolnilni blagajni leta 1989 glede na leto prej znižalo za kar 18,5 oziroma za 19,1 odstotka.

Način za rešitev tega položaja je bil že pred časom določen s teritorialnim sporazumom o mobilnosti delovne sile, le-ta pa med drugim predvideva permanentno »omizje« za vodenje procesov mobilnosti, ki jih zahtevajo krize in preustroji v industrijskih podjetjih. To omizje tvori deželni odbor in prefektura kot institucionalna sogovornika, ekonomski ustanovi EZIT in Trgovinska zbornica ter organizacije delodajalcev, in sicer Združenje industrijcev, Intersind, Združenje malih podjetij, stanovska združenja obrtnikov, trgovcev in špediterjev ter bančniki in zavarovalci.

Sindikati so v zadnjem času že večkrat kritizirali neučinkovitost tega omizja in še zlasti premajhen posluh industrijcev za problem zaposlovanja odvečne delovne sile, kar je prišlo še posebej do izraza pri problemih delavcev bivše rafinerije Aquila in obrata Iret, ki se vlečeta že nekaj let. Včeraj pa so jasno postavili zahtevo, da se na izrednost zaposlitvenega položaja v tržaški industriji odgovori z izrednimi ukrepi, in sicer tako, da bi dodelitev javnih prispevkov posameznim podjetjem povezali z izvajanjem načrtov o mobilnosti. Z drugimi besedami: podjetja, ki prejemajo javne prispevke, bi morala v zameno zaposliti ustrezno število delavcev, ki se nahajajo v dopolnilni blagajni, ker jih matično podjetje ne potrebuje več.

CGIL, CISL in UIL se torej zavzemajo za nov, okvirni načrt o mobilnosti odvečne delovne sile, na osnovi tega predloga pa bodo v naslednjih dneh zahtevala srečanja z deželnim odborom, s prefekturo, ustanovo EZIT in z deželno komisijo za industrijo. Dežela bi morala zagotoviti možnost povezave med javnimi finansirani in zaposlovanjem in izdelati izredni načrt za poklicno usposabljanje, prefektura naj bi organizirala omenjeno stalno omizje za vodenje procesov delovne mobilnosti na celotnem krajevnem tržišču dela, z ustanovo EZIT bi se pogovorili o možnosti povezave med industrijskimi umestitvami in zaposlovanjem, medtem ko bi morala deželna komisija za industrijo opraviti revizijo zakona o delovnih pogodbah za poklicno usposabljanje ob delu.

Na tiskovni konferenci je bilo tudi veliko besed o neučinkovitosti tržaških javnih uprav in ustanov in o potrebi po usklajevanju njihovega dela. Trebbi je na primer zavrnil predlog industrijcev o ustanovitvi nekakšnega super odbornišva, saj instrumenti za koordinacijo že obstajajo, treba je le izbrati najustreznejšega, odpreti neke vrste »okence«, za katerim zbrati vse ustanove, od EZIT, Sklada za Trst in Trgovinske zbornice do KZE in drugih. Na ta način - dodaja Treu - bi odpravili »džunglo« prevelikega števila ustanov, ki odločajo vseh pred seboj, in ni česar ne odločijo, v zameno pa povzročajo disperzijo in onemogočajo uporabo razpoložljivih finančnih sredstev. (vb)

Kako je s pozivi italijanskih ravnateljev? Predvpisi v višje šole potrjujejo negativni trend

ŠOLA	1. razred 1989/90	1. razred 1990/91	predvpisi 1.r.1991/91
Klasični licej	9	8	5
Znanstveni licej	45	66	52
Trgovski tehnični zavod	61	57	43
— oddelek za geometre	3	10	9
Pedagoški licej	17	26	20
Vzgojiteljska šola	4	0	4
Industrijski poklicni zavod	42	45	40
SKUPNO	181	212	173

V ponedeljek, 21. januarja, je potekel rok za predvpis učencev in dijakov v prve razrede vrtec, osnovnih, nižjih in višjih srednjih šol. Predvpis je že običajna praksa, ministrstvo za šolstvo pa jo je uvedlo v namenom, da bi šolska skrbništva in ravnatelji pravočasno razpolagali s podatki o obisku posameznih šol. Uradnih podatkov za vrte, osnovne šole in nižje srednje šole še ni, na višjih srednjih šolah pa so nam v tajništvih postregli s podatki, o katerih so sicer prepričani, da se bodo še precej spremenili. Računati je namreč treba, da se veliko dijakov še ni odločilo, na kateri šoli bodo nadaljevali šolsko kariero. Dilema, ali prekiniti študij in se odločiti za delo (še prej pa za razne strokovne tečaje), je že veliko let omejena na majhno število dijakov, saj se po statistikah le 10 odstotkov maturantov nižjih srednjih šol odloči za delo. Razkorak med lanskimi predvpisi in dokončnim številom vsekakor ni bil ogromen: med prepisanimi smo našli 201 dijaka,

šolsko leto pa je nato dejansko obiskovalo 212 dijakov.

Iz razpredelnice je že na prvi pogled opazna negativna krivulja, ki spremlja šolski vpis že vrsto let. Naj pri tem spomnimo, da je v šolskem letu 1987/88 obiskovalo prvi razred slovenskih višjih šol 231 dijakov, leto kasneje 214, v letu 1989/90 181, letos pa bo prvi razred opravilo 212 dijakov. Če se predvpisi ne bi spremenili, bi v prihodnjem šolskem letu bilo v prvih razredih 39 dijakov manj kot letos. Pa dec je enakomerno porazdeljen po vseh posameznih šolah, razveseljivo pa je dejstvo, da so na vzgojiteljski šoli napovedale vpis štiri dijakinje. Kako bo z bodočnostjo te šole, pa zanekrat še ni znano.

V zvezi z predvpisi v prve razrede osnovnih šol moramo tudi letos zabeležiti neprijeten pojav, da nekateri italijanski didaktični ravnatelji pošiljajo pizve za vpis tudi slovenskim staršem. Pojav ni nov, saj smo že večkrat zaradi takega zdržanja tudi javno protestirali. Prav zaradi negativne izkušnje iz prejšnjih let je Sindikat slovenske šole postal decembra tržaškemu skrbniku pismo, v katerem ga je opozarjal na ta problem. Skrbnik je opozorilo upošteval in odposlal didaktičnim ravnateljem specifično okrožnico, v kateri priporoča italijanskim ravnateljem, naj pred pošiljanjem pizvov (vendar le po roku za predvpiše, torej po 21. januarju) preverijo stanje pri slovenskih kolegih, ki so pristojni za isto območje. Da bi olajšal celotni postopek, pa istočasno priporoča slovenskim didaktičnim ravnateljem, naj v primeru, da se na njihove šole predvpiše otrok iz drugega okrožja, obvestijo tamkajšnjega italijanskega kolega. Novost je pozitivna, toda letos očitno ni zalegla, saj so nam nekateri starši konec preteklega tedna sporočili, da so prejeli pizve italijanskih didaktičnih ravnateljev.

Kje se je zadeva zapletla? Odgovor na vprašanje smo iskali pri slovenskemu didaktičnemu ravnatelju Jožku Baši. »Na naši šoli smo okrožnico prejeli šele 27. januarja, torej teden dni po zapadlosti roka za predvpiše. Ravnatelji smo po zakonu dolžni, da staršem soloobveznih otrok, ki še niso poskrbeli za predvpis, pošljemo pisni poziv. Seznane soloobveznih otrok za posamezno didaktično področje nam nudi tržaški anagrafski urad in iz njega je nemogoče ugotoviti, kakšne narodnosti je otrok oz. njegovi starši. Če so slovenski starši prejeli pizve, konec prejšnjega tedna torej pomeni, da je ravnatelj opravil svojo dolžnost, preden je prejel okrožnico, ki je očitno bila odposlana pozno.« Da ni šlo za zlobne namene, ravnatelj Baša utemeljuje tudi z dejstvom, da so stiki med italijanskimi in slovenskimi didaktičnimi ravnatelji precej dobri. »Zase lahko rečem, da so celo odlični, ker je večina italijanskih kolegov mladih in odprtih. Za primer naj navedem, da sem na nedavnem skupnem srečanju omenil možnost, da bi na kakšni italijanski šoli, prav v duhu novih učnih načrtov za osnovne šole, počevali slovenskino kot tuj jezik. Predlog je navdušil neko italijansko ravnateljico, kaj se bo iz tega izcimilo, pa je seveda pod vprašajem.«

N. F.

Precej nepričakovana odločitev župana V četrtek zvečer seja nabrežinske skupščine

Devinsko-nabrežinski občinski svet se bo sestel v četrtek ob 18. uri, na dnevnem redu ima izvolitev župana in novega občinskega odbora. Sklicanje občinskega sveta je presenetljivo marsikaterega svetovalca, saj je vsem na dlani, da se stranke ne samo še niso sporazumele o novem odboru, ampak da se pogajanja sploh niso še pričela. Kot se je izvedelo, pomeni sklicanje seja predvsem formalno obveznost, ki izvira z nedavne reforme krajevnih uprav, seja pa bo nudila priložnost vsem strankam, da se izrečejo o politični situaciji ter predvsem o perspektivah za izvolitev nove uprave, ki so trenutno vse prej kot jasne. Stranke imajo vsekakor po zakonu do 17. marca čas za izvolitev novih upraviteljev.

Kot rečeno, se politična pogajanja še niso začela. V prihodnjih dneh je napovedano srečanje občinskih vodstev KPI in PSI, kot smo že poročali pa je devinsko-nabrežinska KD znova postavila kandidaturu dosedanjega župana Locchija, ki je odstopil na izrecno zahtevo Slovenske skupnosti.

Ustanovili ljudski odbor za zaščito Ville Carsie

V naselju Villa Carsia na Opčinah so pred kratkim na pobudo skupine krajanov ustanovili odbor, ki bo po svojih močeh ščitil potrebe domačinov in si prizadeval za reševanje najbolj perečih upravnih problemov tega kraja. Ustanovitev tega odbora sta med drugim podprli gradbeni zadrugi Štajpce in Zadruga '80, kot prvo akcijo pa so si njegovi pobudniki zamislili ljudsko peticijo, ki jo bodo čimprej poslali vzhodnokraškemu rajonskemu svetu in občinskemu odborniku za urbanistiko Eraldu Cecchiniju.

Peticija se nanaša med drugim na problematiko ljudskih gradenj, na cestne in avtobusne povezave, na javno razsvetljavo in na kanalizacijo, ki je enostavno ni. Villa Carsia se sooča s precej koščljivimi upravnimi ter družbenimi vprašanji, za rešitev katerih Občina Trst doslej ni pokazala velikega poslušala. To velja posebno za številna urbanistična vprašanja, zato se domačini upravičeno čutijo v marsičem zapostavljene. Glede avtobusnih povezav si odbor prizadeva za okrepitev avtobusne linije št. 4, razmisliti pa bi bilo treba tudi o progji, ki bi povezovala Opčine z bližnjimi naselji in z bolnišnico na Katinari.

Novoustanovljeni odbor za zaščito Ville Carsie poziva vse prebivalce, naj podpišejo to pomembno ljudsko peticijo, ki jo bodo izročili Cecchiniju med njegovim bližnjim srečanjem s krajevnim rajonskim svetom.

Denar neobdavčenega bencina boleč trn v Tombesijevi peti

Če je kdo mislil, da bo predsednik Tržaške trgovinske zbornice Tombesi gladko preslišal sobotne napade nekaterih političnih strank, se je krepko motil. Po javni skupščini LpT in pismu, v katerem so republikanec Castigliogio, liberalec Tabacco in misovec Dressi zahtevali Tombesijev odstop, se je predsednik Trgovinske zbornice odločil za protinapad. Izbral je najmanj sporen način, saj je sklical tiskovno konferenco, na katero je povabil tudi pokrajinske tajnike strank in odbornike Zbornice, in novinarjem sporočil svoje gledanje na zapleteno afero neobdavčenega bencina.

Pred tolikšnim občinstvom je Tombesi postavil nekaj pik na i. Z enim samim zamahom je demantiral stališča LpT, zavrnil stališča podpisnikov pisma o njegovem odstopu, poudaril enotnost stranke, kateri pripada, nato pa je mimogrede omenil, da je njegov fotelj odvisel izključno od deželne vlade (namig je letel na tajnika Tripanija, ki je izjavil, da bi se lahko KD tudi odrekla Tombesiju na čelu Zbornice).

Celotna afero Tombesi se je začela že pred javno skupščino LpT. Novembra lani so na seji izvršnega odbora Trgovinske zbornice predstavili načrt o poviški cene litra bencina iz neobdavčenih kontingentov. Na liter naj bi bencin stal po 100 lir več. Melonarji so zavohali, da bi lahko na tem zgradili še eno množično »volilno« kampanjo in so zasadili čekane v afero, ki je po njihovem mnenju ključnega pomena za gospodarstvo Trsta. Sobotno javno zborovanje je bilo torej zaključni del nekajmesečnega manevra in je padlo rahlo z zamudo, saj je že v četrtek Trgovinska zbornica preudarno zamrznila ukrepe o poviški cene bencina in se tako izognila še hušji krizi.

Tajnik LpT Camber je vsekakor podpisal pismo, v katerem so naštetih greehi, ki naj bi jih zgrešila »Tombesijeva« Zbornica. Predsedniku in izvršnemu odboru očita, da niso v treh letih ustvarili niti enega samega delovnega mesta z denarjem, ki so ga dobili od kontingentov neobdavčenega bencina. Poleg tega pa so podpisniki dokumenta zahtevali odstop predsednika Zbornice.

Vedno med javno skupščino LpT je eksplodirala še ena petarda, za katero je poskrbel pokrajinski tajnik KD Tripiani. Slednji je namreč izjavil, da bi v imenu olajšanih bencinskih kontingentov lahko tudi odstranili sedanjega predsednika Trgovinske zbornice.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da se celotna afero, ki je že pristno političnega značaja, ne suče okoli vprašanja poviške cene na liter bencina, pač pa zadeva uporabo denarja, ki prav s pomočjo davčnih olajšav prideka v blagajne Trgovinske zbornice. S temi milijardami (v prvih treh letih delovanja so zbrali 24 milijard lir) razpolaga Zbornica, ki jih mora nameniti ali širjenju in podpiranju mestne gospodarske dejavnosti, ali pa realizaciji družbeno in gospodarsko pomembnih posegov.

Po pravilniku naj bi o uporabi denarja odločal razširjeni upravni odbor Trgovinske zbornice, ki vsekakor odloča na podlagi načrtov in predlogov javnih uprav. Mnogi se ne strinjajo s to proceduro, še posebno zato ne, ker do danes dejansko niso uresničili še nič otipljivega, čeprav je govor o nakupu Pokrite tržnice ter o posegih na območju bivše občinske klavnice.

Načrtov je vsekakor še nič koliko, od finančne podpore gradnji veleparkirišča pod Trgom Unità (načrt je predstavil odbornik Cecchini) do nekega še ne določenega »pomembnega posega«. Dejstvo je, trdijo zastopniki nekaterih političnih strank, da so milijarde lir v glavnem še neizkoriščene, medtem ko so v Gorici izkoristili finančne možnosti in poskrbeli za 3.000 novih delovnih mest.

Predsednik Trgovinske zbornice Tombesi je zavohal, da se nekaj smodi že pred sobotnim javnim zborovanjem, njegova včerajšnja tiskovna konferenca pa mu je služila najbrž predvsem za to, da je težave v zvezi z izkoriščanjem že zbranih milijard zvalil prav na politike, ki so ga kritizirali. V bistvu je dejal, da je Trgovinska zbornica stalno poslala javne uprave in pokrajinska vodstva strank (vseh, ne samo tistih, ki sestavljajo vladno zavezništvo na krajevni ravni), naj sodelujejo pri iskanju primernih rešitev. Sindikalne organizacije so že izrazile mnenje, da bi lahko oddelek Trgovinske zbornice, ki skrbi za kontingente neobdavčenega bencina, povezali s skladom za Trst.

Tombesi je torej segel po orožju glasnosti (vsi podatki, celo zapisniki sej, naj bi bili na voljo novinarjem), da je zavrnil obtožbe, ki nanj letijo že nekaj časa in to ne samo zaradi bencinskih bonov. Včeraj je prišlo tudi do javne »sprave« med Tombesijem in Tripanijem, vendar bi si težko upali trditi, da je kriza mimo. Čeprav so pokrajinski tajniki strank včeraj molčali, ker je predsednik trgovinske zbornice dejal, da jih je hotel le zraven za priče, lahko že danes pričakujemo kako javno reakcijo. (ef)

Nedelja v znamenju manifestacij za mir

Tudi nedeljski dan je potekel v Trstu v znamenju manifestacij proti vojni v Perzijskem zalivu in za uveljavitev kulture miru proti vsaki obliki nasilja. Kot že prejšnjo nedeljo, so se »mame in otroci proti vojni« zbrali na Trgu Unità, kjer so postavili dvojezične transparente (na sliki - foto Magajna) in delili letake, v kateri so zahtevali takojšnjo ustavitve sovražnosti na Bližnjem vzhodu in potrjevali svojo privrženost idealom sožitja in solidarnosti med narodi. V popoldanskih urah pa so manifestacije za mir priredili mladi pripadniki Katoliške akcije, ki so v sprevodu prehodili mestne ulice od Trga Goldoni do Trga Unità. Manifestacije se je udeležil tudi tržaški škof Bellomi.

Veliko nagradno žrebanje v TRSTU
Ob zadnjem žrebanju 19. januarja 1991 DOBI AVTOMOBIL

MERCEDES 190 E 1,8
srečka številka **E000026**

Srečen lastnik mora predložiti izžrebano srečko na sedež GIUSEPPE GODINA S.r.l. Ul. Carducci 10 Trst

do najkasneje 18. februarja 1991

Godina
TRST - UL. CARDUCCI 12 - UL. ORIANI 3

Mladi harmonikarji Synthesis 4 nedeljski gostje KD Rdeča zvezda

V nedeljo popoldan se je v športno-kulturnem centru v Zgoniku predstavil občinstvu harmonikarski orkester Synthesis 4. Koncert mladih harmonikarjev, ki v obliki ansambla že trinajst let uspešno delujejo pod okriljem Glasbene Maticice, je priredil novoizvoljeni odbor kulturnega društva Rdeča zvezda iz Saleza in tako začel z uredništvom pestrega koledarja prireditvev, ki si ga je društvena delovna skupina s predsednikom Alešem Grudnom zastavila po nedavnem občnem zboru. Harmonikarski orkester Synthesis 4 šteje skoraj trideset članov, ki so se z ostalimi že udeležili novembrskega gostovanja na Madžarskem pri porabskih Slovencih, pred približno mesecem dni pa so tudi nastopili na celovečernem koncertu ob predstavitvi kasete Črnobeli akvareli. Izdaja kasete je tudi kronala dolgoletno uspešno poustvarjalno delo skupine. Harmonikarski orkester Synthesis 4 je pod vodstvom dirigenta in mentorja Claudia Furlana predstavil niz izvrlnih in za tovrstni instrumentalni sestav prirejenih skladb. Po končanem »uradnem« delu koncerta pa je ob navdušenem ploskanju občinstva dodal še živahno Hačaturjanov ples Lesginka.

Na sliki (foto Magajna) nedeljski koncert ansambla Syntesis 4 v Zgoniku.

Dolinski verniki izrekli dobrodošlico novemu župniku

V nabit polni cerkvi sv. Urha v Dolini je bila v nedeljo popoldne slovesna maša, ki jo je daroval dušni pastir za to dolinsko župnijo. Poleg nekaterih duhovnikov in župnikov dolinske občine, je bil prisoten tudi msgr. dr. Lojze Škerlj, ki je zastopal tržaškega škofa.

Po maši so se verniki zbrali v dvorani Mladinskega doma, kjer je bila slovesna predstavitev novega župnijskega upravitelja g. Antona Štublja, ki prihaja iz koprskih škofije, in sicer iz Ankarana, kjer je bil nekaj let kaplan. V domu so ga pozdravili in mu zavezali dobrodošlico Zorko Jurjevič v imenu vsem župljanov, dr. Aldo Štefančič v imenu dolinske občinske uprave in Sergij Glavina v imenu KD in MPZ Valentin Vodnik. (Foto Magajna)

Nova pošolska dejavnost v barkovljanskem društvu

Na pobudo staršev otrok barkovljanske osnovne šole F. S. Finžgar je prav te dni stekla v domačem društvu nova pobuda, ki zaposluje učence te šole trikrat tedensko z različnimi dejavnostmi in to po končanem rednem pouku.

O tej novi pobudi so se starši in predstavniki šole pogovorili pred dnevi z animatorko Darjo Samar, ki bo vodila animacijo v društvenih prostorih dvakrat tedensko, in sicer ob torkih in četrtkih. Učenci bodo tu dobili topli obrok, potem pa bodo čas do 16. ure, ko se bodo vrnili na svoje domove, uporabili, da spišejo naloge in se nato posvetijo še raznim igram, kot na primer z lutkami, pa še drugim skupinskim zabavam.

Še en dan v tednu, in sicer sredo popoldne, bodo učenci preživeli po pouku v društvenih prostorih, kjer bodo razdeljeni na dve skupini. V eni bo potekal pošolski pouk angleščine, v drugi pa telovadba in učenje večšin karateja. Obe skupini si bosta nato izmenjali dejavnosti, tako da bodo vsi otroci deležni pouka angleščine in telovadbe, ki jo bosta vodila Sergij in Romana Štoka.

Za to pošolsko dejavnost, ki bo prav gotovo v veselje učencem, pa tudi v pomoč staršem, so se že odločili vsi učenci drugega razreda, pa še nekateri učenci tretjega in petega razreda barkovljanske šole. Ko bo dejavnost povsem stekla, še ji bodo prav gotovo pridružili še ostali. Starši in šolniki so z zadovoljstvom pozdravili pobudo, ki bo zaposlovala barkovljanske učence trikrat tedensko. Izrazili so hvaležnost tudi domačemu kulturnemu društvu,

ki je dalo na razpolago svoj društveni sedež in bo skušalo tudi urediti, da bodo učenci, ki se bodo udeleževali te aktivnosti, prejeli v torek, sredo in četrtek topel obrok hrane. (nl)

kino

- ARISTON - 17.30, 19.50, 22.15 **Mo' Better Blues**, glas., r. Spike Lee, i. Denzel Washington.
- EXCELSIOR - 17.00, 22.15 **Mamma, ho perso l'aereo**, r. Chris Columbus, i. Macaulay Culkin, Joe Pesci.
- EXCELSIOR AZZURRA - 18.15, 22.00 **Taxi Blues**, r. Pavel Louguine.
- NAZIONALE I - 16.00, 22.15 **Aracnofobia**, srh.
- NAZIONALE II - 16.00, 22.00 **Atto di forza**, i. A. Schwarzenegger.
- NAZIONALE III - 16.00, 22.15 **Il profumo di sapore dell'amore**, r. Pierre Unia, □□
- NAZIONALE IV - 16.30, 22.15 **Verso sera**, i. Marcello Mastroianni.
- GRATTACIELO - 17.00, 22.15 **Tre scapoli e una bimba**, i. Tom Selleck, Steve Guttenberg, Ted Danson.
- MIGNON - 17.00, 22.00 **Il tè nel deserto**, r. B. Bertolucci.
- EDEN - 15.30, 22.00 **Vanessa, il trans e lo stallone**, porn., □□
- CAPITOL - 16.00, 22.00 **La sirenetta**, prod. Walt Disney.
- LUMIERE - 16.30, 22.15 **Che mi dici di Willy?**, ZDA 1990, r. Norman Rene, i. Bruce Davison, Mark Lames.
- ALCIONE - 16.30, 22.10 **Riflessi sulla pelle**, r. Philip Ridley.

Prepovedano mladini pod 14. letom □□ - 18. letom □□

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Federico Garcia Lorca

Kaj pravijo rože

Danes, 29. t. m., ob 20.30, abonma red E

Mojstrska lekcija

V četrtek, 31. januarja, ob 20.30, v Prosvetnem domu na Opčinah.
V soboto, 2. februarja, ob 20.30, v Domu A. Sirk v Križu.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

Stanko Vuk

Tako srečen bi bil, če bi ti razumela te moje besede

Režija JOŽE BABIČ, izvaja TONE KUNTNER
Jutri, 30. t. m., ob 20.30, (ob 11.30 zaključena predstava)

V četrtek, 31. t. m., ob 20.30, (ob 11.30 zaključena predstava).

DRAMSKO STUDIO SLEPIH Zagreb

J. B. Molière

SKAPINOVE ZVIJACE

V soboto, 2. februarja, ob 20.30.

včeraj - danes

Danes, TOREK, 29. januarja 1991
VALERIJ

Sonce vzide ob 7.30 in zatone ob 17.06 - Dolžina dneva 9.36 - Luna vzide ob 16.18 in zatone ob 6.54.

Jutri, SREDA, 30. januarja 1991
HIJACINTA

PLIMOVANJE DANES: ob 2.49 najnižja -17 cm, ob 8.27 najvišja 47 cm, ob 15.12 najnižja -69 cm, ob 21.52 najvišja 45 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 5 stopinj, zračni tlak 1027,4 mb narašča, veter 28 severovzhodnik s sunki 60 km na uro, vlaga 50-odstotna, nebo jasno, morje močno razgibano, temperatura morja 7,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Tanja Testi, Edoardo Lapel, Luca Cescutti, Giorgia Rosset, Davide Cuk.

UMRLI SO: 69-letna Mafalda D'Agostino, 86-letna Ortensia Verginella, 54-letni Claudio Lucchi, 82-letni Rinaldo Iancocci, 89-letna Giovanna Zerian, 99-letni Giuseppe Albanese, 66-letna Vita Maria Demarinis, 69-letni Bruno Stock, 76-letna Lidia Grilc, 55-letna Natalia Apollonio, 95-letna Antonia Trampus, 82-letni Raffaele Davia, 80-letni Rodolfo Margoni, 52-letni Lionello Ghersa, 68-letni Giorgio Veglia, 56-letna Maria Mrkun, 82-letni Marcello Ban, 68-letni Giovanni Camauli, 87-letna Alberta Cibej.

SLUŽBA LEKARN Nedelja, 27. januarja 1991

Dnevna služba - od 8.30 do 13.00
Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112, Ul. Ginnastica 6.
BAZOVICA - Ul. Gruden 27.

Dnevna služba - od 13.00 do 16.00
Trg Venezia 2 (tel. 308248), Ul. F. Severo 112 (tel. 571088).

BAZOVICA - Ul. Gruden 27 (tel. 226210) - samo s predhodnim telefonskim pozivom.

Dnevna služba - od 16.00 do 20.30
Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112, Ul. Ginnastica 6.
BAZOVICA - Ul. Gruden 27 (tel. 226210) - samo s predhodnim telefonskim pozivom.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Ginnastica 6 (tel. 772148).

Od ponedeljka, 28. januarja, do sobote, 2. februarja 1991

URNIK LEKARN: 8.30-13.00 in 16.00-19.30

Dnevna služba - od 13.00 do 16.00
Ul. Dante 7 (tel. 630213), Erta S. Anna 10 (Kolonkovec) (tel. 813268), MILJE - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141, 225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Ul. Dante 7, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec), Ul. Giulia 14, MILJE - Mazzinijev drevored 1.

PROSEK (tel. 225141, 225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Giulia 14 (tel. 572015).

SLUŽBA KZE ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

GLASBENA MATICA

TRST

Koncertna sezona 90/91

v petek, 1. februarja, ob 20.30 v Kulturnem domu

Komorni ansambel SLOVENICUM

SOLISTI: Dunja Vejzović, sopran; Justin Felicijan, rog; Đorđe Stanetti, klavir.

DIRIGENT: Uroš Lajovic

Na sporedu Starzer, Mozart, Koželuh.

Predprodaja vstopnic pri Utatu v Pasaži Protti.

gledališča

VERDI
Opera sezona 1990/91
Nocoj ob 20. uri (red B) ponovitev Verdijeve opere NABUCCO. Dirigent Piergiorgio Morandi, režiser Pasquale D'Ascola.

Ponovitev v četrtek, 31. t. m., ob 20. uri (red F).

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi.

V sredo, 6. februarja, ob 20.30 (red A) bo na sporedu koncert ORKESTRA GLEDALIŠČA VERDI pod vodstvom Donata Renzettija. Na sporedu skladbe Borodina in Stravinskkega.

GLEDALIŠČE ROSSETTI
Pri blagajni gledališča so na razpolago posebne gledališke karte za 8 predstav po ugodni ceni.

Nocoj ob 20.30 premierska predstava Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine STADELMANN Claudia Magrisa. V glavnih vlogah nastopata T. Schirizzi in B. Valmarin. Režija E. Marcucci. V abonmaju odrezek št. 5. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Predstave se bodo vrstile do 10. februarja.

LA CONTRADA
Gledališče Cristallo
Nocoj ob 20.30 bo na sporedu delo Slavomira Mrozka EMIGRANTI. Režija Francesco Macedonio. V glavnih vlogah nastopata Cochi Ponzoni in Orazio Bobbio.

Gledališče Ul. Ananjan
V petek, 1. februarja, ob 20.30 bo na odru peta predstava na repertoarju: R. Grenzi UN SOLO TREDICI, ki ga bo predstavila skupina Amici di S. Giovanni.

Ponovitvi 2. in 3. februarja.

Gledališče Miela
Nocoj ob 20.30 bo v gledališču Miela nastopil SALZBURGER KAMMERORCHESTER pod vodstvom Haralda Nerata. Solista Massimo Belli in Jacopo Scalfi. Na sporedu Haydn in Mozart.

razne prireditve

Slovenski kulturni klub - Ul. Donizetti 3 - vabi v soboto, 2. februarja, vse mlade na PREDPUSTNO ZABAVO. Na sporedu ples, družabnost in nagrajevanje najboljših mask. Začetek ob 18.30.

KD Lipa prireja v soboto, 2. februarja, VEČER O KRASU z diapozitivi Janka Kovačiča, člana Foto Trst 80. Toplo vabljeni vsi v Bazovskij dom ob 20.30.

V nedeljo, 3. februarja, ob 16.30 v Prosvetnem domu na Opčinah. Ob dnevu slovenske kulture bo Klavdij Palčič spregovoril na temo: KULTURA IN MIR: IDEJNA SIAMSKA DVOJČKA ZA PREŽIVETJE SVETA. Sodelovali bodo Drago Gorup z recitalom in MPZ Tabor. Po proslavi bomo željo po miru izpričali v sprevedu s prižganimi svečami do spomenika NOB na Narodni ulici.

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo
V ponedeljek, 4. februarja, ob 20.30 bodo v gledališču Rossetti nastopili G. Oppitz, D. Sitkovetsky, E. Brunner in D. Geringas.

Gledališče Verdi
V ponedeljek, 11. februarja, bo na sporedu izreden RECITAL ameriške pevke SHIRLEY VERRETT ob spremljavi pianista Warrenja Georga WILSONA. Na sporedu skladbe Brahmsa, Nina, Massenet, Debussyja in Verdija. Predprodaja vstopnic od jutri, 30. t. m. dalje.

Berite

»Novi Matajur«

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1118,15	1100.—	Japonski jen	8,446	880.—
Nemška marka	751,17	745.—	Švicarski frank	886,37	105,50
Francoski frank	221,05	218.—	Avstrijski šiling	106,733	188.—
Holandski florint	666,40	660.—	Norveška krona	191,96	197.—
Belgijski frank	36,466	35,50	Švedska krona	200,95	8.—
Funt šterling	2194,10	2160.—	Portugalski eskudo	8,491	11.—
Irski šterling	2003.—	1970.—	Španska peseta	11,97	80.—
Danska krona	195,13	191.—	Avstralski dolar	874,75	610.—
Grška drahma	7,049	6,50	Jugoslov. dinar		
Kanadski dolar	961,70	910.—	ECU	1547,80	

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001 Agencija Domjo 831-131 Agencija Rojan 411-611

razna obvestila

Amaterski oder J. Štoka prireja tečaj dikcije in izgovorjave, ki ga bo vodil Stane Razstresen. Kdor koli bi želel izpopolniti in obogatiti znanje slovenščine in se rad pridružil dramski skupini naj se javi ob sredah ob 20.30 na sedežu Kulturnega doma na Proseku. Vse informacije telefon 225519 ali 225694.

Prosvetno društvo MAČKOLJE prireja razstavo prekmurskih umetniških obrtnih izdelkov. Otvoritev razstave bo v petek, 1. februarja, ob 19.30 v srenjski hiši v Mačkoljah. Razstava bo odprta do 4. februarja od 9. do 12. ure in od 15. do 20. ure.

ŠD SOKOL in KD I. GRUDEN vabita na REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v sredo, 6. februarja, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju s sledečim dnevnim redom: izvolitev predsedstva, poročila, diskusija, izvolitev novega odbora, razno. Vabljeni.

šolske vesti

5. februarja zapade rok za prošnje za premetitev na osnovnih in višjih srednjih šolah. Potrebne obrazce in informacije nudi SŠS, Ul. Carducci 8/III, tel. 370301, vsak torek in četrtek med 11. in 13. uro, v sredo med 17. in 18., uro v petek med 16. in 17. uro.

razstave

V TK Galeriji v Ul. sv. Franciška 20 je na ogled razstava fotografij VANNIA CALANCE in RAFAELA PODOBNIKA. Urnik: od torika do petka 9.00-13.00, 14.00-19.00.

V Palači Economico na Trgu Libertà 7 je na ogled razstava o restavriranjih in najdbah v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Razstava bo trajala do četrta, 31. t. m.: od 9. do 13. ure.

V Studiu Bassanese - Trg Giotti 8/1 - je na ogled razstava preproga PIERA DO-RAZIA. Razstava je odprta ob delavnikih od 17. do 20. ure.

Na Gradu sv. Justa - Bastione fiorito - je do 20. februarja na ogled razstava z naslovom DIEGO DE HENRIQUEZ - Fotografije za muzej. Razstavo so organizirali Dežela F-JK, Pokrajina Trst, Občina Trst in Vojaški zgodovinski muzej. Urnik: od 10. do 15. ure.

V Občinski razstavnici dvorani na Trgu Unità bodo v petek, 1. februarja, ob 18. uri odprli osebno razstavo olj, tušev in temper slikarja CLAUDIA COSSUJA.

V galeriji Cartesius je na ogled do 7. februarja antološka razstava italijanskih grafikov. Urnik: 11.00-12.30, 16.30-19.30. Ob praznikih 11.00-13.00. Ob ponedeljkih zaprto.

izleti

SK DEVIN organizira v nedeljo, 3. februarja, smučarski izlet na Dobrač (Avstrija). Odhod avtobusa ob 6. uri z Opčine, 6.10 Prosek, 6.20 Nabrežina, 6.30 Sesiain. Vpisovanje in informacije B. Škrk — tel. 200236.

mali oglasi

OSMICO je v Ricmanjih na št. 118 odprli Berto Pregarc. Toči belo in črno vino. OSMICO imata odprto Mirko in Danila v Zatrežcu št. 4.

GOSTILNA na Krasu išče kuhinjsko pomočnico. Tel. 421481 ob jutranjih urah. V NAJEM išče društvo skromne prostore tudi potrebne popravil za tedenske sestanke, eventualna možnost odkupa, v okolici Opčin do Sesiaina. Telefon 722301-9-13.

ITALIJANSKO podjetje išče komunikativne in sposobne osebe za trgovsko poslovanje z Jugoslavijo. Telefonirati samo resni interesu od 8. do 9. ure in od 13. do 14. ure na št. (040) 299012-212730.

PROdam peugeot 205 GTI 1.9, februar '88. Telefonirati na št. 200232 od 14. do 15. ure.

PODARIM vzmetnico za zakonsko posteljo in otroško posteljo do 6. leta starosti. Telefonirati na št. 211716 ob uri obedov.

KUHINJSKO POHIŠTVO, 15 let staro, hladilnik, štedilnik, pralni in pomivalni stroj podarim. Tel. 231685 od 12. do 14. ure.

3-SOBNO STANOVANJE v Ricmanjih dajem v najem zakoncem, ob zaposlenju, 420.000 lir mesečno. Tel. 360644

PRI TREBČAH smo našli lovskega psa sivo-črne barve. Telefonirati na št. 212730.

TRICLANSKA družina išče stanovanje ali hišo na Krasu zaradi bolezni otroka. Telefon 228390.

PROdam klavir v dobrem stanju. Telefon 360891.

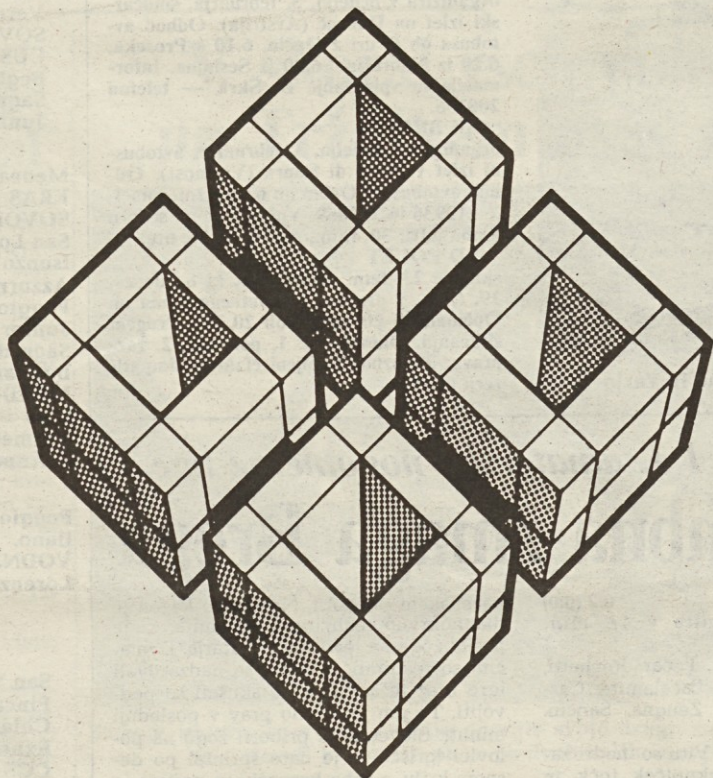
ŠPORTNO društvo - ribiška sekcija išče v dar trgovsko tehniko. Telefon 412951.

SAMU LEGGNO '91

CRUP

Cassa di Risparmio
di Udine e Pordenone

**8. SEJEM
STROJEV IN
NAPRAV ZA
OBDELAVO
LESA**

**1.-5. FEBRUAR
urnik: 9.30-20.30)**

FIERA DI PORDENONE